

Потемні критерії оцінювання результатів навчання з предмету «всесвітня історія»

Рівень освітньої діяльності		Конкретизований очікувальний результат (Характеристика навчальної діяльності)	Самооцінка учня (Характеристика результатів навчання)
Тема 1. «Передумови виникнення Першої світової війни. Війна та революції. Облаштування повоєнного світу.»			
Початковий	1	Здобувач освіти може назвати тему, яка вивчається, 1-2 події/1-2 основні дати/1-2 історичні постаті чи історико-географічні об'єкти періоду Першої світової війни та облаштування повоєнного світу	я знаю, яку тему вивчають та можу відтворити елементарну частину навчального матеріалу
	2	Здобувач освіти називає декілька подій, дат, історичних постатей або історико – географічних об'єктів (Перша світова війна, революції в Російській імперії, вступу у війну Сполучених Штатів Америки (США), приходу до влади більшовиків, розпаду Австро-Угорської імперії, повалення монархічного ладу в Німеччині, Болгарії, Туреччині, Комп'єнського перемир'я, час роботи Паризької та Вашингтонської конференцій, укладення мирних договорів за підсумками Паризької конференції, підписання пакту Бріана-Келлога); вибирає правильний варіант відповіді з двох запропонованих (на рівні «так» - «ні»); має загальне уявлення про хронологію подій Першої світової війни та облаштування повоєнного світу, визначає послідовність однієї події (на рівні «раніше – пізніше»).	можу відтворити незначну частину навчального матеріалу, маю чіткі уявлення про об'єкт вивчення
	3	Здобувач освіти може 2 – 3 простими реченнями розповісти про події Першої світової війни/облаштування повоєнного світу чи постать; впізнати історичну подію, постать за описом; співвіднести рік зі століттям, століття – з тисячоліттям (на рівні «так – ні»); має загальне уявлення про історичну карту.	відтворюю частину навчального матеріалу, з допомогою вчителя виконую прості завдання
Середній	4	Здобувач освіти може репродуктивно відтворити (у межах 4-6 простих речень) частину навчального матеріалу з теми; дати визначення історичних понять («геноцид», «геополітика», «геополітичні інтереси», «ксенофобія», «Перша світова війна», «позиційна війна», «система озброєного миру»; «демільтаризована зона», «контрибуція», «репарація», «санітарний кордон», «система колективної безпеки»), поданих у тексті підручника або вчителем; назвати 1-2 основні дати; показати на карті історико-географічні об'єкти.	я можу за зразком виконати завдання: відтворити частину історичного матеріалу, дати визначення деяким історичним поняттям з теми, озвучити 1-2 основні дати з теми та показати на карті 1-2 історико-географічні об'єкти
	5	Здобувач освіти може відтворити основний зміст навчальної теми, відповідаючи на запитання вчителя; визначати окремі ознаки історичних понять («геноцид», «геополітика», «геополітичні інтереси», «ксенофобія», «Перша світова війна», «позиційна війна», «система озброєного миру»; «демільтаризована зона», «контрибуція», «репарація», «санітарний кордон», «система колективної безпеки»); назвати основні дати Першої світової війни, революції в Російській імперії, вступу у війну Сполучених Штатів Америки (США), приходу до влади більшовиків, розпаду Австро-Угорської імперії, повалення монархічного ладу в Німеччині, Болгарії, Туреччині, Комп'єнського перемир'я, час роботи Паризької та	можу за зразком відтворити основний матеріал (хронологічні і територіальні межі, перебіг і результати воєнних операцій Першої світової війни та облаштування повоєнного світу), з помилками та неточностями дати визначення історичним поняттям та використовувати карту як джерело інформації про події Першої світової війни та облаштування повоєнного світу.

Достатній		Вашингтонської конференції, укладення мирних договорів за підсумками Паризької конференції, підписання пакту Бріана-Келлога ; за допомогою вчителя може показати на історичній карті основні місця подій (зони геополітичних зазіхань держав – Антанти та Троїстого (Четверного) союзу; місця основних битв Першої світової війни) .	
	6	Здобувач освіти в цілому самостійно відтворює фактичний матеріал теми; може дати стислу характеристику історичній постаті (за алгоритмом) (Фердинанд Фош, Вудро Вільсон, Жорж Клемансо, Девід Ллойд Джордж); встановити синхронність подій Першої світової війни, революційних подій у Європі; підписання угод, що стали основою Версальсько-Вашингтонської системи, визначити хронологічні межі та синхронізувати історичні події в різних регіонах світу; у цілому правильно вживає історичні терміни та поняття; може показати на карті місця основних подій, користуватись за допомогою вчителя (зразок, пам'ятка, алгоритм) джерелами історичної інформації (наочними та текстовими).	знаю і розумію основні положення навчального матеріалу, вмію застосовувати знання при виконанні завдань за зразком
	7	Здобувач освіти у цілому послідовно і логічно самостійно відтворює фактичний матеріал теми, виявляє розуміння історичної термінології, дає загальну характеристику події (причини, наслідки, значення) (передумови, характер і наслідки Першої світової війни, передумови розпаду континентальних імперій і створення національних держав, причини ревізії повоєнних міждержавних угод, наслідки вступу у війну США та виходу з війни Росії), виокремлює окремі ознаки явищ та процесів (статус українських земель відповідно до рішень Паризької мирної конференції; вплив економічних і політичних процесів на хід війни; «14 пунктів» Вудро Вільсона на встановлення повоєнного світового устрою; передумови розпаду континентальних імперій і створення національних держав, причини ревізії повоєнних міждержавних угод, наслідки вступу у війну США та виходу з війни Росії; суперечності Версальсько-Вашингтонської системи; цілі та організацію діяльності Ліги Націй), «читає» історичні карти і картосхеми з опорою на їх легенду як джерело інформації про події Першої світової війни та облаштування повоєнного світу (геополітичних зазіхань держав – Антанти та Троїстого (Четверного) союзу; місця основних битв Першої світової війни, територіальні зміни, зафіксовані в текстах мирних договорів із Німеччиною та її союзниками); встановлює послідовність і тривалість історичних подій періоду Першої світової війни та облаштування повоєнного світу; використовує наведені у підручнику документи як джерело знань (Комп'єнське перемир'я, мирні договори Паризької та Вашингтонської конференцій, Берестейського мирного договору, Ліга Націй, пакту Бріана-Келлога).	самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя або інших осіб: я правильно відтворюю навчальний матеріал, вмію наводити окремі власні приклади, не обмежуючись навчальним матеріалом; ставлю уточнювальні запитання
	8	Здобувач освіти володіє навчальним матеріалом і використовує знання за аналогією, дає у цілому правильне визначення історичних понять, аналізує історичні факти на основі їхнього опису і навчального відображення, порівнює однорідні історичні події та явища, характеризує причинно – наслідкові зв'язки між історичними явищами періоду Першої світової	самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя або інших осіб: застосовую вивчений матеріал в стандартних та нестандартних ситуаціях, намагаюся

		війни та облаштування повоєнного світу, встановлює синхронність подій у роки Першої світової війни та облаштування повоєнного світу; використовуючи легенду карти, супроводжує показ історичних об'єктів їх словесним описом відповідно до теми (схарактеризовує зони геополітичних зазіхань держав – Антанти та Троїстого (Четверного) союзу; місця основних битв Першої світової війни, територіальні зміни, зафіксовані в текстах мирних договорів із Німеччиною та її союзниками).	аналізувати, встановлювати зв'язки між явищами, роблю висновки, планую й успішно здійснюю навчальний пошук, не обмежуючись навчальним матеріалом; ставлю уточнювальні запитання; презентую результати навчальної діяльності, зокрема з використанням ІКТ (за умови доступності)
	9	Здобувач освіти у достатній мірі оперує навчальним матеріалом, узагальнює окремі факти і формулює нескладні висновки, обґрунтовує свої висновки конкретними фактами, залученими з підручника (наочних посібників, історичних документів); може дати порівняльну характеристику історичних явищ, визначення поняттям; у цілому самостійно встановлює причинно – наслідкові зв'язки (визначає передумови Першої світової війни; революцій у Європі, причини і наслідки приходу до влади в Росії більшовиків; особливості повсякденного життя під час війни, статус жінки в суспільстві в період війни; джерела нестабільності в Європі; узагальнює основні політичні, економічні та світоглядні наслідки Першої світової війни та революцій у країнах Європи); встановлює синхронність подій у межах курсу; може аналізувати зміст історичної карти подій (Першої світової війни та територіальні зміни, зафіксовані в текстах мирних договорів із Німеччиною та її союзниками), узагальнювати та застосовувати ці знання.	самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя або інших осіб: добре володію вивченим матеріалом. умію аналізувати й систематизувати інформацію, використовую докази із самостійною і правильною аргументацією; використовую інформацію з кількох джерел; опрацьовую й логічно інтерпретую текстову та/або графічну інформацію; порівнюю інформацію з кількох джерел; презентую результати навчальної діяльності, зокрема з використанням ІКТ (за умови доступності); можу аналізувати та порівнювати об'єкти вивчення; визначаю окремі труднощі, що виникають у процесі власної навчально-пізнавальної діяльності й можливі шляхи їх подолання
Високий	10	Здобувач освіти володіє набутими знаннями та використовує їх для розв'язання нової навчальної проблеми; виявляє розуміння історичних процесів; робить аргументовані висновки щодо рішенням Паризької та Вашингтонської конференцій із позицій інтересів «великих» і «малих» держав, щодо вжитих державами Антанти та Лігою Націй заходів із підтримання стабільності в Європі, статусу українських земель відповідно до рішень Паризької мирної конференції; обґрунтовує висловлені судження; характеризує історичні явища і процеси, використовуючи різні джерела інформації; рецензує відповіді здобувачів освіти, співставляє і систематизує дані історичних карт і застосовує їх під час характеристики подій, явищ, процесів періоду Першої світової війни та облаштування повоєнного світу; встановлює синхронність подій світової історії.	маю повні глибокі знання, використовую їх у практичній діяльності, роблю висновки, узагальнення; планую й успішно здійснюю навчальний пошук, не обмежуючись навчальним матеріалом; ставлю запитання на з'ясування причинно-наслідкових зв'язків; використовую інформацію з різних джерел; створюю деталізовані усні й письмові повідомлення; висловлюю й логічно обґрунтовую власну думку, наводить приклади на її підтвердження
	11	Здобувач освіти володіє глибокими і міцними знаннями, може вільно висловлювати власні судження і переконливо їх аргументувати, складати біографічні портрети визначних особистостей (Фердинанд Фош, Вудро Вільсон, Жорж Клемансо, Девід Ллойд Джордж), висловлювати аргументовані судження щодо рішенням Паризької та Вашингтонської конференцій із позицій інтересів «великих» і «малих» держав, щодо вжитих державами Антанти та Лігою Націй заходів із підтримання стабільності в Європі, статусу українських земель відповідно до рішень Паризької мирної конференції; може аналізувати історичну інформацію,	маю гнучкі знання, аргументовано використовую їх у різних ситуаціях, знаходжу та аналізую інформацію, вмію розв'язувати проблеми; опрацьовую й логічно інтерпретую текстову та/або графічну інформацію; аналізую й порівнюю інформацію з різних джерел; критично оцінюю надійність джерела й достовірність інформації; створюю деталізовані усні й письмові повідомлення;

		співвідносити історичні процеси з періодом (епохою) на основі наукової періодизації історії; має достатньо міцні навички роботи з історичною картою.	творчо презентую результати навчальної діяльності, зокрема з використанням ІКТ (за умови доступності); застосовую знання, що охоплюються навчальним матеріалом, для виконання практичних завдань та/або розв'язання повсякденних проблем у нетипових ситуаціях на рівні свідомого вибору, а саме: формулюю проблемні питання, висуваю гіпотези; успішно виконую завдання або розв'язую проблему відповідно до інструкцій; обґрунтовую обраний спосіб розв'язання / виконання, спираючись на знання й досвід; можу класифікувати й узагальнювати об'єкти вивчення; аналізую результати власної навчальної діяльності із застосуванням критеріїв оцінювання, успішно виправляю помилки й роблю уточнення; визначаю труднощі, що виникають у процесі власної навчально-пізнавальної діяльності, та можливі шляхи їх подолання
	12	Здобувач освіти у повному обсязі опанував матеріал Першої світової війни та облаштування повоєнного світу; має глибокі й міцні знання, здатний, відповідно до вікових особливостей, презентувати власну інтерпретацію (версію, розуміння, оцінку) історичним подіям та явищам стосовно теми.	маю системні, міцні знання, усвідомлено використовую їх у стандартних та нестандартних ситуаціях, умію самостійно аналізувати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися різними джерелами інформації, приймати рішення; застосовую знання, що охоплюються навчальним матеріалом, для виконання практичних завдань та/або розв'язання повсякденних проблем у нетипових ситуаціях на рівні свідомого вибору, а саме: формулюю проблемні питання, висуваю гіпотези; успішно виконую завдання або розв'язую проблему відповідно до інструкцій; обґрунтовую обраний спосіб розв'язання / виконання, спираючись на знання й досвід; можу класифікувати й узагальнювати об'єкти вивчення; аналізую результати власної навчальної діяльності із застосуванням критеріїв оцінювання, успішно виправляю помилки й роблю уточнення; визначаю труднощі, що виникають у процесі власної навчально-пізнавальної діяльності, та можливі шляхи їх подолання

Техніки формувального оцінювання для надання зворотного зв'язку при вивченні теми:

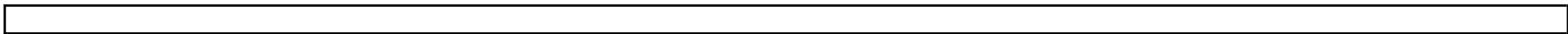
- письмові та усні коментарі
- Google-тести з коментарями
- метод «Вимірювання температури»
- метод «Сендвіч»: комплімент – рекомендація – комплімент
- метод «Три чернетки» (взаємооцінювання)
- метод «2 зірки і побажання» (взаємооцінювання)
- метод «Конференція 1 на 1»
- спостереження
- опитувальники-блискавки
- самооцінювання (дати дитині критерії, ключ, модельну відповідь)

СЛОВЕСНЕ ОЦІНЮВАННЯ

1. Якщо здобувач освіти відповів правильно:
підкреслюємо, що саме у відповіді було найбільш вдалим: «вичерпно описано», «зв'язно, аргументовано викладено...»
2. Якщо здобувач освіти відповів з помилками:
 - спочатку вказуємо, що сказано учнем правильно
 - потім вказуємо, де були неточності, використовуючи такі вислови:
 - «тут ... було не зовсім точно», «уточни», «спробуй ще раз», «згадай», «як це можна сказати по-іншому», «ти так вважаєш, а як думають інші»
 - ставимо уточнювальні питання:
 - «Як?», «Яким способом?»
 - не поспішаємо підказувати, даємо учневі час подумати
 - пропонуємо способи уникнення помилок у майбутньому: кажемо, яке правило треба повторити, що можна прочитати про..., який ролик переглянути про ...
3. Якщо здобувач освіти відповів неправильно:
 - кажемо «ти був на правильному шляху, коли...», «ти міркував у правильному напрямку, коли», «ти так вважаєш, а як думають інші»
 - пропонуємо способи уникнення помилок у майбутньому: яке правило треба повторити, що можна прочитати про..., який ролик переглянути...

Інструменти формувального оцінювання, що можуть використовуватися при вивченні теми:

Рівень освітньої діяльності		Конкретизований очікувальний результат (Характеристика навчальної діяльності)	Самооцінка учня (Характеристика результатів навчання)
Тема 2. «Провідні держави світу в міжвоєнний період.»			
Початковий	1	Здобувач освіти може назвати тему, яка вивчається, 1-2 події/1-2 основні дати/1-2 історичні постаті чи історико-географічні об'єкти провідних держав світу у міжвоєнний період	я знаю, яку тему вивчають та можу відтворити елементарну частину навчального матеріалу
	2	Здобувач освіти називає декілька подій, дат, історичних постатей або історико – географічних об'єктів (хронологічні межі доби «проспериті», Великої депресії, «Нового курсу», діяльності урядів Народного фронту у Франції, реформування Британської імперії, існування Веймарської республіки, Громадянської війни в Іспанії; дати Листопадової революції в Німеччині, приходу до влади фашистів в Італії, нацистів у Німеччині, утвердження комуністичного тоталітаризму (сталінізму) в СРСР/СССР); вибирає правильний варіант відповіді з двох запропонованих (на рівні «так» - «ні»); має загальне уявлення про хронологію подій у провідних державах світу у міжвоєнний період, визначає послідовність однієї події (на рівні «раніше – пізніше»).	можу відтворити незначну частину навчального матеріалу, маю чіткі уявлення про об'єкт вивчення
	3	Здобувач освіти може 2 – 3 простими реченнями розповісти про подію у провідних державах світу у міжвоєнний період чи постать; впізнати історичну подію, постать за описом; співвіднести рік зі століттям, століття – з тисячоліттям (на рівні «так – ні»); має загальне уявлення про історичну карту.	відтворюю частину навчального матеріалу, з допомогою вчителя виконую прості завдання
Середній	4	Здобувач освіти може репродуктивно відтворити (у межах 4-6 простих речень) частину навчального матеріалу з теми; дати визначення історичних понять («авторитаризм», «авторитарна модель модернізації», «антисемітизм», «державне регулювання економіки», «комуністичний режим», «коренізація», «корпоративна держава», «нацизм (націонал-соціалізм)», «нова економічна політика (неп)», «проспериті», «світова фондова біржа», «тоталітаризм», «фашизм»), поданих у тексті підручника або вчителем; назвати 1-2 основні дати; показати на карті історико-географічні об'єкти.	я можу за зразком виконати завдання: відтворити частину історичного матеріалу, дати визначення деяким історичним поняттям з теми, озвучити 1-2 основні дати з теми та показати на карті 1-2 історико-географічні об'єкти
	5	Здобувач освіти може відтворити основний зміст навчальної теми, відповідаючи на запитання вчителя; визначати окремі ознаки історичних понять («авторитаризм», «авторитарна модель модернізації», «антисемітизм», «державне регулювання економіки», «комуністичний режим», «коренізація», «корпоративна держава», «нацизм (націонал-соціалізм)», «нова економічна політика (неп)», «проспериті», «світова фондова біржа», «тоталітаризм», «фашизм»), назвати основні дати (хронологічні межі доби «проспериті», Великої депресії, «Нового курсу», діяльності урядів Народного фронту у Франції, реформування Британської імперії, існування Веймарської республіки, Громадянської війни в Іспанії; дати Листопадової революції в Німеччині, приходу до влади фашистів в	можу за зразком відтворити основний матеріал (хронологічні і територіальні межі, перебіг і результати доби «проспериті», Великої депресії, «Нового курсу», діяльності урядів Народного фронту у Франції, реформування Британської імперії, існування Веймарської республіки, Громадянської війни в Іспанії), з помилками та неточностями дати визначення історичним поняттям та використовувати карту як джерело інформації про події провідних країн світу у міжвоєнний період.

Достатній		Італії, нацистів у Німеччині, утвердження комуністичного тоталітаризму (сталінізму) в СРСР/СССР); за допомогою вчителя може показати на історичній карті основні місця подій (зміни в геополітичній ситуації в Європі у зв'язку з утвердженням тоталітарних режимів).	
	6	Здобувач освіти в цілому самостійно відтворює фактичний матеріал теми; може дати стислу характеристику історичній постаті (за алгоритмом) (Адольфа Гітлера, Беніто Муссоліні, Джеймса Макдональда, Едуарда Даладье, Йосифа Сталіна, Франкліна Рузвельта); встановити синхронність фактів, пов'язаних із економічною стабільністю та світовою кризою у провідних країнах міжвоєнного світу, боротьбою за збереження демократичного устрою і становленням тоталітарних режимів у СРСР/СССР, Італії та Німеччині; визначити хронологічні межі та синхронізувати історичні події в Європі; у цілому правильно вживає історичні терміни та поняття; може показати на карті місця основних подій, користуватись за допомогою вчителя (зразок, пам'ятка, алгоритм) джерелами історичної інформації (наочними та текстовими).	знаю і розумію основні положення навчального матеріалу, вмію застосовувати знання при виконанні завдань за зразком
	7	Здобувач освіти у цілому послідовно і логічно самостійно відтворює фактичний матеріал теми, виявляє розуміння історичної термінології, дає загальну характеристику події (причини, наслідки, значення) (передумови, характер і наслідки економічного зростання у світі 1920-х рр.; причини та характер зближення Веймарської Німеччини та СРСР; «Новий курс» Франкліна Делано Рузвельта як вимушений перехід до державного регулювання ринкової економіки; імперський характер політичного режиму СРСР/СССР; цілі та методи політики «великого стрибка» в СРСР/СССР; сутність протистояння між тоталітарними режимами та демократичними рухами як визначальну особливість історичного процесу в міжвоєнний період; світоглядне наповнення тоталітарних ідеологій, їхню спрямованість проти інтересів людини і засад людяності.), «читає» історичні карти і картосхеми з опорою на їх легенду як джерело інформації про провідні країни світу у міжвоєнний період (зміни в геополітичній ситуації в Європі у зв'язку з утвердженням тоталітарних режимів); встановлює послідовність і тривалість історичних фактів, пов'язаних із економічною стабільністю та світовою кризою у провідних країнах міжвоєнного світу, боротьбою за збереження демократичного устрою і становленням тоталітарних режимів у СРСР/СССР, Італії та Німеччині; використовує наведені у підручнику документи як джерело знань («Новий курс» Рузвельта, Народний фронт у Франції, «великий стрибок» в СРСР/СССР).	самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя або інших осіб: я правильно відтворюю навчальний матеріал, вмію наводити окремі власні приклади, не обмежуючись навчальним матеріалом; ставлю уточнювальні запитання
	8	Здобувач освіти володіє навчальним матеріалом і використовує знання за аналогією, дає у цілому правильне визначення історичних понять, аналізує історичні факти на основі їхнього опису і навчального відображення, порівнює однорідні історичні події та явища, характеризує причинно – наслідкові зв'язки між історичними явищами в історії провідних країн світу міжвоєнного періоду, встановлює синхронність фактів, пов'язаних із	самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя або інших осіб: застосовую вивчений матеріал в стандартних та нестандартних ситуаціях, намагаюся аналізувати, встановлювати зв'язки між явищами, роблю висновки, планую й успішно

Високий		економічною стабільністю та світовою кризою у провідних країнах міжвоєнного світу, боротьбою за збереження демократичного устрою і становленням тоталітарних режимів у СРСР/СССР, Італії та Німеччині; використовуючи легенду карти, супроводжує показ історичних об'єктів їх словесним описом відповідно до теми (схарактеризовує зміни в геополітичній ситуації в Європі у зв'язку з утвердженням тоталітарних режимів).	здійснюю навчальний пошук, не обмежуючись навчальним матеріалом; ставлю уточнювальні запитання; презентую результати навчальної діяльності, зокрема з використанням ІКТ (за умови доступності)
	9	Здобувач освіти у достатній мірі оперує навчальним матеріалом, узагальнює окремі факти і формулює нескладні висновки, обґрунтовує свої висновки конкретними фактами, залученими з підручника (наочних посібників, історичних документів); може дати порівняльну характеристику історичних явищ, визначення поняттям; у цілому самостійно встановлює причинно – наслідкові зв'язки (схарактеризовує добу «проспериті» в США, реформування Британської імперії, діяльність Народного фронту у Франції, Веймарську республіку і нацистський режим у Німеччині, фашистський режим в Італії, нову економічну політику та політику «великого стрибка» в СРСР/СССР; порівнює стратегії подолання світової економічної кризи, обрані урядами США, Великої Британії, Франції, Німеччини та Італії; комуністичний, фашистський та нацистський тоталітарні режими; встановлює передумови, механізми та наслідки утвердження тоталітарних режимів в Італії та Німеччині; визначає особливості імперського устрою СРСР/СССР; встановлює синхронність подій у межах курсу; може аналізувати зміст історичної карти подій (зміни в геополітичній ситуації в Європі у зв'язку з утвердженням тоталітарних режимів), узагальнювати та застосовувати ці знання.	самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя або інших осіб: добре володію вивченим матеріалом. умію аналізувати й систематизувати інформацію, використовую докази із самостійною і правильною аргументацією; використовую інформацію з кількох джерел; опрацьовую й логічно інтерпретую текстову та/або графічну інформацію; порівнюю інформацію з кількох джерел; презентую результати навчальної діяльності, зокрема з використанням ІКТ (за умови доступності); можу аналізувати та порівнювати об'єкти вивчення; визначаю окремі труднощі, що виникають у процесі власної навчально-пізнавальної діяльності й можливі шляхи їх подолання
	10	Здобувач освіти володіє набутими знаннями та використовує їх для розв'язання нової навчальної проблеми; виявляє розуміння історичних процесів; робить аргументовані висновки щодо про політичну діяльність Адольфа Гітлера, Беніто Муссоліні, Джеймса Макдональда, Едуарда Даладье, Йосифа Сталіна, Франкліна Рузвельта; обґрунтовує висловлені судження; характеризує історичні явища і процеси, використовуючи різні джерела інформації; рецензує відповіді здобувачів освіти, співставляє і систематизує дані історичних карт і застосовує їх під час характеристики подій, явищ, процесів у провідних країнах світу у міжвоєнний період; встановлює синхронність подій світової історії.	маю повні глибокі знання, використовую їх у практичній діяльності, роблю висновки, узагальнення; планую й успішно здійснюю навчальний пошук, не обмежуючись навчальним матеріалом; ставлю запитання на з'ясування причинно-наслідкових зв'язків; використовую інформацію з різних джерел; створюю деталізовані усні й письмові повідомлення; висловлюю й логічно обґрунтовую власну думку, наводять приклади на її підтвердження
	11	Здобувач освіти володіє глибокими і міцними знаннями, може вільно висловлювати власні судження і переконливо їх аргументувати, складати біографічні портрети визначних особистостей (Адольфа Гітлера, Беніто Муссоліні, Джеймса Макдональда, Едуарда Даладье, Йосифа Сталіна, Франкліна Рузвельта), висловлювати аргументовані судження щодо сутності протистояння між тоталітарними режимами та демократичними рухами як визначальну особливість історичного процесу в міжвоєнний	маю гнучкі знання, аргументовано використовую їх у різних ситуаціях, знаходжу та аналізую інформацію, вмію розв'язувати проблеми; опрацьовую й логічно інтерпретую текстову та/або графічну інформацію; аналізую й порівнюю інформацію з різних джерел; критично оцінюю надійність джерела

		період; світоглядного наповнення тоталітарних ідеологій, їхню спрямованість проти інтересів людини і засад людяності; може аналізувати історичну інформацію, співвідносити історичні процеси з періодом (епохою) на основі наукової періодизації історії; має достатньо міцні навички роботи з історичною картою.	й достовірність інформації; створюю деталізовані усні й письмові повідомлення; творчо презентую результати навчальної діяльності, зокрема з використанням ІКТ (за умови доступності); застосовую знання, що охоплюються навчальним матеріалом, для виконання практичних завдань та/або розв'язання повсякденних проблем у нетипових ситуаціях на рівні свідомого вибору, а саме: формулюю проблемні питання, висуваю гіпотези; успішно виконую завдання або розв'язую проблему відповідно до інструкцій; обґрунтовую обраний спосіб розв'язання / виконання, спираючись на знання й досвід; можу класифікувати й узагальнювати об'єкти вивчення; аналізую результати власної навчальної діяльності із застосуванням критеріїв оцінювання, успішно виправляю помилки й роблю уточнення; визначаю труднощі, що виникають у процесі власної навчально-пізнавальної діяльності, та можливі шляхи їх подолання
	12	Здобувач освіти у повному обсязі опанував матеріал історії провідних країн світу у міжвоєнний період; має глибокі й міцні знання, здатний, відповідно до вікових особливостей, презентувати власну інтерпретацію (версію, розуміння, оцінку) історичним подіям та явищам стосовно теми.	маю системні, міцні знання, усвідомлено використовую їх у стандартних та нестандартних ситуаціях, умію самостійно аналізувати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися різними джерелами інформації, приймати рішення; застосовую знання, що охоплюються навчальним матеріалом, для виконання практичних завдань та/або розв'язання повсякденних проблем у нетипових ситуаціях на рівні свідомого вибору, а саме: формулюю проблемні питання, висуваю гіпотези; успішно виконую завдання або розв'язую проблему відповідно до інструкцій; обґрунтовую обраний спосіб розв'язання / виконання, спираючись на знання й досвід; можу класифікувати й узагальнювати об'єкти вивчення; аналізую результати власної навчальної діяльності із застосуванням критеріїв оцінювання, успішно виправляю помилки й роблю уточнення; визначаю труднощі, що виникають у процесі власної

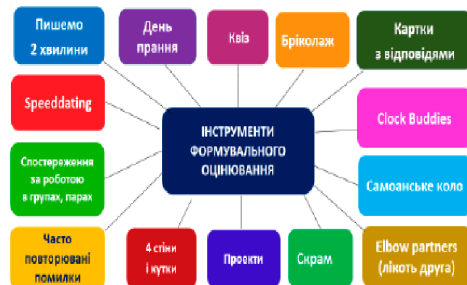
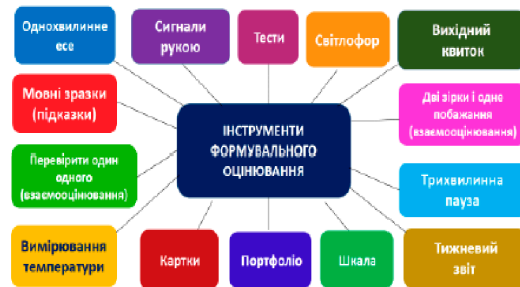
Рівень освітньої діяльності		Конкретизований очікувальний результат (Характеристика навчальної діяльності)	Самооцінка учня (Характеристика результатів навчання)
Тема 3. Тематичне оцінювання за темами: «Держави Центрально-Східної Європи. Держави Азії та Латинської Америки.»			
Початковий	1	Здобувач освіти може назвати тему, яка вивчається, 1-2 події/1-2 основні дати/1-2 історичні постаті чи історико-географічні об'єкти держав у Центрально-Східній Європі, Азії та Латинській Америці	я знаю, яку тему вивчають та можу відтворити елементарну частину навчального матеріалу
	2	Здобувач освіти називає декілька подій, дат, історичних постатей або історико – географічних об'єктів (час утворення нових держав у Центрально-Східній Європі, формування авторитарних режимів у регіоні, утворення Югославії, національних революцій в Китаї і Туреччині; перебіг економічних, політичних і культурних процесів у країнах Центрально-Східної Європи в міжвоєнний період, тенденції економічного та суспільного розвитку країн Азії та Латинської Америки); вибирає правильний варіант відповіді з двох запропонованих (на рівні «так» - «ні»); має загальне уявлення про хронологію подій у провідних державах світу у міжвоєнний період, визначає послідовність однієї події (на рівні «раніше – пізніше»).	можу відтворити незначну частину навчального матеріалу, маю чіткі уявлення про об'єкт вивчення
	3	Здобувач освіти може 2 – 3 простими реченнями розповісти про події у державах Центрально-Східної Європи, Азії та Латинській Америці чи постать; впізнати історичну подію, постать за описом; співвіднести рік зі століттям, століття – з тисячоліттям (на рівні «так – ні»); має загальне уявлення про історичну карту.	відтворюю частину навчального матеріалу, з допомогою вчителя виконую прості завдання
Середній	4	Здобувач освіти може репродуктивно відтворити (у межах 4-6 простих речень) частину навчального матеріалу з теми; дати визначення історичних понять («королівська диктатура», «примусова асиміляція», «санация», «сепаратистський рух», «гандизм», «етатизм», «латифундія», «сіонізм», «хунта»), поданих у тексті підручника або вчителем; назвати 1-2 основні дати; показати на карті історико-географічні об'єкти.	я можу за зразком виконати завдання: відтворити частину історичного матеріалу, дати визначення деяким історичним поняттям з теми, озвучити 1-2 основні дати з теми та показати на карті 1-2 історико-географічні об'єкти
	5	Здобувач освіти може відтворити основний зміст навчальної теми, відповідаючи на запитання вчителя; визначати окремі ознаки історичних понять («королівська диктатура», «примусова асиміляція», «санация», «сепаратистський рух», «гандизм», «етатизм», «латифундія», «сіонізм», «хунта»), назвати основні дати (час утворення нових держав у Центрально-Східній Європі, формування авторитарних режимів у регіоні, утворення Югославії, національних революцій в Китаї і Туреччині; перебіг економічних, політичних і культурних процесів у країнах Центрально-Східної Європи в міжвоєнний період, тенденції економічного та суспільного розвитку країн Азії та Латинської Америки); за допомогою вчителя може показати на історичній карті основні місця подій (зміни в геополітичній ситуації в країнах Центрально-Східної Європи в міжвоєнний період, геополітичні інтереси Японії в міжвоєнний період).	можу за зразком відтворити основний матеріал (хронологічні і територіальні межі, перебіг і результати подій у державах Центрально-Східної Європи, Азії та Латинській Америці), з помилками та неточностями дати визначення історичним поняттям та використовувати карту як джерело інформації про події у державах Центрально-Східної Європи, Азії та Латинській Америці.

	6	Здобувач освіти в цілому самостійно відтворює фактичний матеріал теми; може дати стислу характеристику історичній постаті (за алгоритмом) (Томаша Масарика, Юзефа Пілсудського, Кемаля Ататюрка, Махатми Ганді, Чан Кайші); встановити синхронність фактів, пов'язаних із подіями в країнах Центрально-Східної Європи, подіями економічного та суспільного життя Японії, Китаю, Індії, мусульманських держав та країн Латинської Америки; визначити хронологічні межі та синхронізувати історичні події у Центрально-Східній Європі, Азії та Латинській Америці; у цілому правильно вживає історичні терміни та поняття; може показати на карті місця основних подій, користуватись за допомогою вчителя (зразок, пам'ятка, алгоритм) джерелами історичної інформації (наочними та текстовими).	знаю і розумію основні положення навчального матеріалу, вмію застосовувати знання при виконанні завдань за зразком
Достатній	7	Здобувач освіти у цілому послідовно і логічно самостійно відтворює фактичний матеріал теми, виявляє розуміння історичної термінології, дає загальну характеристику події (причини, наслідки, значення) (передумови, характер і наслідки особливостей політики Польщі в Галичині й на Волині та причини наростання напруги між українцями і поляками внаслідок пацифікації, осадництва та колонізації, авторитарних режимів у країнах Центрально-Східної Європи; труднощів становлення нових незалежних держав у Центрально-Східній Європі, сутність національних проблем у центрально-східноєвропейському регіоні, вплив суперечностей Версальсько-Вашингтонської системи на розвиток країн Азії у міжвоєнний період; витоки та сутність Близькосхідної проблеми), «читає» історичні карти і картосхеми з опорою на їх легенду як джерело інформації про події у державах Центрально-Східної Європи, Азії та Латинській Америці (зміни в геополітичній ситуації в країнах Центрально-Східної Європи в міжвоєнний період, геополітичні інтереси Японії в міжвоєнний період); встановлює послідовність і тривалість історичних фактів, пов'язаних із передумовами становлення авторитаризму в країнах Центрально-Східної Європи, особливостями модернізаційних процесів у країнах Азії та Латинської Америки, антиколоніального руху в Індії та національного руху в Китаї, характерні риси, причини та наслідки мілітаризації Японії; використовує наведені у підручнику документи як джерело знань (декларація «Про тимчасовий східний кордон Польщі», Ризький договір, Мюнхенська угода, Видованська конституція, «Меморандум» генерала Танаки, Антикомінтернівський пакт, «11 вимог і заяв» М. Ганді, Сарвадайя, Сат'яграха, Акт про управління Індією, рнформи Кемаля Ататюрка, «Декларація Бальфура»).	самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя або інших осіб: я правильно відтворюю навчальний матеріал, вмію наводити окремі власні приклади, не обмежуючись навчальним матеріалом; ставлю уточнювальні запитання
	8	Здобувач освіти володіє навчальним матеріалом і використовує знання за аналогією, дає у цілому правильне визначення історичних понять, аналізує історичні факти на основі їхнього опису і навчального відображення, порівнює однорідні історичні події та явища, характеризує причинно – наслідкові зв'язки між історичними явищами в історії про події у державах Центрально-Східної Європи, Азії та Латинській Америці,	самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя або інших осіб: застосовую вивчений матеріал в стандартних та нестандартних ситуаціях, намагаюся аналізувати, встановлювати зв'язки між явищами, роблю висновки, планую й успішно

		встановлює синхронність фактів, пов'язаних з геополітичним становищем Центрально-Східної Європи в міжвоєнний період, передумовами становлення авторитаризму в країнах Центрально-Східної Європи; особливостями модернізаційних процесів у країнах Азії та Латинської Америки, антиколоніального руху в Індії та національного руху в Китаї, характерними рисами, причинами та наслідками мілітаризації Японії, розвитком країн регіону в міжвоєнний період; використовуючи легенду карти, супроводжує показ історичних об'єктів їх словесним описом відповідно до теми (зміни в геополітичній ситуації в країнах Центрально-Східної Європи в міжвоєнний період, геополітичні інтереси Японії в міжвоєнний період).	здійснюю навчальний пошук, не обмежуючись навчальним матеріалом; ставлю уточнювальні запитання; презентую результати навчальної діяльності, зокрема з використанням ІКТ (за умови доступності)
	9	Здобувач освіти у достатній мірі оперує навчальним матеріалом, узагальнює окремі факти і формулює нескладні висновки, обґрунтовує свої висновки конкретними фактами, залученими з підручника (наочних посібників, історичних документів); може дати порівняльну характеристику історичних явищ, визначення поняттям; у цілому самостійно встановлює причинно – наслідкові зв'язки (схарактеризовує геополітичне становище Центрально-Східної Європи в міжвоєнний період та встановлює передумови становлення авторитаризму в країнах Центрально-Східної Європи; визначає особливості модернізаційних процесів у країнах Азії та Латинської Америки, антиколоніального руху в Індії та національного руху в Китаї, характерні риси, причини та наслідки мілітаризації Японії, порівнює розвиток країн регіону в міжвоєнний період); встановлює синхронність подій у межах курсу; може аналізувати зміст історичної карти подій (зміни в геополітичній ситуації в країнах Центрально-Східної Європи в міжвоєнний період, геополітичні інтереси Японії в міжвоєнний період), узагальнювати та застосовувати ці знання.	самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя або інших осіб: добре володію вивченим матеріалом. умію аналізувати й систематизувати інформацію, використовую докази із самостійною і правильною аргументацією; використовую інформацію з кількох джерел; опрацьовую й логічно інтерпретую текстову та/або графічну інформацію; порівнюю інформацію з кількох джерел; презентую результати навчальної діяльності, зокрема з використанням ІКТ (за умови доступності); можу аналізувати та порівнювати об'єкти вивчення; визначаю окремі труднощі, що виникають у процесі власної навчально-пізнавальної діяльності й можливі шляхи їх подолання
Високий	10	Здобувач освіти володіє набутими знаннями та використовує їх для розв'язання нової навчальної проблеми; виявляє розуміння історичних процесів; робить аргументовані висновки про політичну діяльність Томаша Масарика, Юзефа Пілсудського, Кемаля Ататюрка, Махатми Ганді, Чан Кайші; обґрунтовує висловлені судження; характеризує історичні явища і процеси, використовуючи різні джерела інформації; рецензує відповіді здобувачів освіти, співставляє і систематизує дані історичних карт і застосовує їх під час характеристики подій, явищ, процесів у державах Центрально-Східної Європи, Азії та Латинській Америці; встановлює синхронність подій світової історії.	маю повні глибокі знання, використовую їх у практичній діяльності, роблю висновки, узагальнення; планую й успішно здійснюю навчальний пошук, не обмежуючись навчальним матеріалом; ставлю запитання на з'ясування причинно-наслідкових зв'язків; використовую інформацію з різних джерел; створюю деталізовані усні й письмові повідомлення; висловлюю й логічно обґрунтовую власну думку, наводить приклади на її підтвердження
	11	Здобувач освіти володіє глибокими і міцними знаннями, може вільно висловлювати власні судження і переконливо їх аргументувати, складати біографічні портрети визначних особистостей (Томаша Масарика, Юзефа Пілсудського, Кемаля Ататюрка, Махатми Ганді, Чан Кайші), висловлювати аргументовані судження щодо сутності національних	маю гнучкі знання, аргументовано використовую їх у різних ситуаціях, знаходжу та аналізую інформацію, вмію розв'язувати проблеми; опрацьовую й логічно інтерпретую текстову та/або графічну інформацію;

		проблем у центрально-східноєвропейському регіоні та вплив суперечностей Версальсько-Вашингтонської системи на розвиток країн Азії й міжвоєнний період; витоки та сутність Близькосхідної проблеми як визначальну особливість історичного процесу в міжвоєнний період; світоглядного наповнення тоталітарних ідеологій, їхню спрямованість проти інтересів людини і засад людяності; може аналізувати історичну інформацію (сутність національних проблем у центрально-східноєвропейському регіоні, проаналізувати економічне та суспільне життя населення в країнах Азії та Латинської Америки з позицій протистояння демократії та авторитаризму), співвідносити історичні процеси з періодом (епохою) на основі наукової періодизації історії; має достатньо міцні навички роботи з історичною картою.	аналізую й порівнюю інформацію з різних джерел; критично оцінюю надійність джерела й достовірність інформації; створюю деталізовані усні й письмові повідомлення; творчо презентую результати навчальної діяльності, зокрема з використанням ІКТ (за умови доступності); застосовую знання, що охоплюються навчальним матеріалом, для виконання практичних завдань та/або розв'язання повсякденних проблем у нетипових ситуаціях на рівні свідомого вибору, а саме: формулюю проблемні питання, висуваю гіпотези; успішно виконую завдання або розв'язую проблему відповідно до інструкцій; обґрунтовую обраний спосіб розв'язання / виконання, спираючись на знання й досвід; можу класифікувати й узагальнювати об'єкти вивчення; аналізую результати власної навчальної діяльності із застосуванням критеріїв оцінювання, успішно виправляю помилки й роблю уточнення; визначаю труднощі, що виникають у процесі власної навчально-пізнавальної діяльності, та можливі шляхи їх подолання
	12	Здобувач освіти у повному обсязі опанував матеріал історії про події у державах Центрально-Східної Європи, Азії та Латинській Америці; має глибокі й міцні знання, здатний, відповідно до вікових особливостей, презентувати власну інтерпретацію (версію, розуміння, оцінку) історичним подіям та явищам стосовно теми.	маю системні, міцні знання, усвідомлено використовую їх у стандартних та нестандартних ситуаціях, умію самостійно аналізувати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися різними джерелами інформації, приймати рішення; застосовую знання, що охоплюються навчальним матеріалом, для виконання практичних завдань та/або розв'язання повсякденних проблем у нетипових ситуаціях на рівні свідомого вибору, а саме: формулюю проблемні питання, висуваю гіпотези; успішно виконую завдання або розв'язую проблему відповідно до інструкцій; обґрунтовую обраний спосіб розв'язання / виконання, спираючись на знання й досвід; можу класифікувати й узагальнювати об'єкти вивчення; аналізую результати власної навчальної діяльності із застосуванням критеріїв оцінювання, успішно виправляю помилки й роблю уточнення; визначаю

		труднощі, що виникають у процесі власної навчально-пізнавальної діяльності, та можливі шляхи їх подолання
Техніки формувального оцінювання для надання зворотного зв'язку при вивченні теми: • письмові та усні коментарі • Google-тести з коментарями • метод «Вимірювання температури» • метод «Сендвіч»: комплімент – рекомендація – комплімент • метод «Три чернетки» (взаємооцінювання) • метод «2 зірки і побажання» (взаємооцінювання) • метод «Конференція 1 на 1» • спостереження • опитувальники-блискавки • самооцінювання (дати дитині критерії, ключ, модельну відповідь) СЛОВЕСНЕ ОЦІНЮВАННЯ 1. <u>Якщо здобувач освіти відповів правильно:</u> підкреслюємо, що саме у відповіді було найбільш вдалим: «вичерпно описано», «зв'язно, аргументовано викладено...» 2. <u>Якщо здобувач освіти відповів з помилками:</u> • спочатку вказуємо, що сказано учнем правильно • потім вказуємо, де були неточності, використовуючи такі вислови: • «тут ... було не зовсім точно», «уточни», «спробуй ще раз», «згадай», «як це можна сказати по-іншому», «ти так вважаєш, а як думають інші» • ставимо уточнювальні питання: • «Як?», «Яким способом?» • не поспішаємо підказувати, даємо учневі час подумати • пропонуємо способи уникнення помилок у майбутньому: кажемо, яке правило треба повторити, що можна прочитати про..., який ролик переглянути про ... 3. <u>Якщо здобувач освіти відповів неправильно:</u> • кажемо «ти був на правильному шляху, коли...», «ти міркував у правильному напрямку, коли», «ти так вважаєш, а як думають інші» • пропонуємо способи уникнення помилок у майбутньому: яке правило треба повторити, що можна прочитати про..., який ролик переглянути... Інструменти формувального оцінювання, що можуть використовуватися при вивченні теми:		

Рівень освітньої діяльності		Конкретизований очікувальний результат (Характеристика навчальної діяльності)	Самооцінка учня (Характеристика результатів навчання)
Тема 4. «Передумови Другої світової війни. Друга світова війна. Повсякденне життя та культура у міжвоєнний період.»			
Початковий	1	Здобувач освіти може назвати тему, яка вивчається, 1-2 події/1-2 основні дати/1-2 історичні постаті чи історико-географічні об'єкти передумов, періоду Другої світової війни, облаштування повоєнного світу, повсякденного життя та культури міжвоєнного періоду.	я знаю, яку тему вивчають та можу відтворити елементарну частину навчального матеріалу
	2	Здобувач освіти називає декілька подій, дат, історичних постатей або історико – географічних об'єктів (час утворення «Вісі», Мюнхенської угоди, англо-франко-радянських/советських переговорів у Москві, дату укладення пакту Молотова-Ріббентропа, хронологічні межі Другої світової війни та німецько-радянської війни; дати ключових битв/воєнних операцій Другої світової війни, Нюрнберзького і Токійського судових процесів, утворення Організації Об'єднаних Націй (ООН); рішення Нюрнберзького і Токійського процесів над воєнними злочинцями, провідні наукові ідеї міжвоєнного періоду, мистецькі здобутки та напрями (течії) модернізму); вибирає правильний варіант відповіді з двох запропонованих (на рівні «так» - «ні»); має загальне уявлення про хронологію передумов, періоду Другої світової війни, облаштування повоєнного світу, повсякденного життя та культури міжвоєнного періоду, визначає послідовність однієї події (на рівні «раніше – пізніше»).	можу відтворити незначну частину навчального матеріалу, маю чіткі уявлення про об'єкт вивчення
	3	Здобувач освіти може 2 – 3 простими реченнями розповісти про передумови, період Другої світової війни, облаштування повоєнного світу, повсякденне життя та культуру міжвоєнного періоду чи постать; впізнати історичну подію, постать за описом; співвіднести рік зі століттям, століття – з тисячоліттям (на рівні «так – ні»); має загальне уявлення про історичну карту.	відтворюю частину навчального матеріалу, з допомогою вчителя виконую прості завдання
Середній	4	Здобувач освіти може репродуктивно відтворити (у межах 4-6 простих речень) частину навчального матеріалу з теми; дати визначення історичних понять («аншлюс», «Вісь», «Мюнхен», «політика “умиротворення”», «Судетська проблема», «антигітлерівська коаліція», «Велика трійка», «Голокост», «дивна війна», «другий фронт», «колабораціонізм», «лендліз», «нацистський “новий порядок”», «рух Опору», «авангардизм», «втрачене покоління», «джаз», «масова культура», «модерн», «мюзикл», «олімпійський рух», «біполярний (двополюсний) світ», «доктрина», «конфронтація», «соціалістичний табір», «холодна війна»), поданих у тексті підручника або вчителем; назвати 1-2 основні дати; показати на карті історико-географічні об'єкти.	я можу за зразком виконати завдання: відтворити частину історичного матеріалу, дати визначення деяким історичним поняттям з теми, озвучити 1-2 основні дати з теми та показати на карті 1-2 історико-географічні об'єкти
	5	Здобувач освіти може відтворити основний зміст навчальної теми, відповідаючи на запитання вчителя; визначати окремі ознаки історичних понять («аншлюс», «Вісь», «Мюнхен», «політика “умиротворення”», «Судетська проблема», «антигітлерівська коаліція», «Велика трійка»,	можу за зразком відтворити основний матеріал (передумови, хронологічні і територіальні межі, перебіг і результати воєнних операцій періоду Другої світової війни, облаштування

	«Голокост», «дивна війна», «другий фронт», «колабораціонізм», «лендліз», «нацистський “новий порядок”», «рух Опору», «авангардизм», «втрачене покоління», «джаз», «масова культура», «модерн», «мюзикл», «олімпійський рух», «біполярний (двополюсний)світ», «доктрина», «конфронтація», «соціалістичний табір», «холодна війна»), назвати час утворення «Вісі», Мюнхенської угоди, англо-франко-радянських/ советських переговорів у Москві, дату укладення пакту Молотова-Ріббентропа, хронологічні межі Другої світової війни та німецько-радянської війни; дати ключових битв/воєнних операцій Другої світової війни, Нюрнберзького і Токійського судових процесів, утворення Організації Об’єднаних Націй (ООН); рішення Нюрнберзького і Токійського процесів над воєнними злочинцями, провідні наукові ідеї міжвоєнного періоду, мистецькі здобутки та напрями (течії) модернізму; за допомогою вчителя може показати на історичній карті основні місця подій (вогнища війни на Далекому Сході, в Африці та Європі, сфери впливу Німеччини та СРСР/СССР за таємним протоколом до пакту Молотова-Ріббентропа; основні театри воєнних дій, місця основних битв, зміни державних кордонів у Європі, передбачені домовленостями у межах «Великої трійки»; про територіальні зміни в Європі за підсумками війни) .	повоєнного світу, повсякденного життя та культури міжвоєнного періоду), з помилками та неточностями дати визначення історичним поняттям та використовувати карту як джерело інформації про події передумов, періоду Другої світової війни, облаштування повоєнного світу, повсякденного життя та культури міжвоєнного періоду.
6	Здобувач освіти в цілому самостійно відтворює фактичний матеріал теми; може дати стислу характеристику історичній постаті (за алгоритмом) (Вінстона Черчіля, Дуайта Ейзенгауера, Йосифа Сталіна, Франкліна Рузвельта, Альберта Ейнштейна, Сальвадора Далі, Чарлі Чапліна та ін.); встановити причини кризи Версальсько-Вашингтонської системи; причини та наслідки провалу проекту системи колективної безпеки (Східного пакту), англо-франко-радянських/советських переговорів у Москві; зумовленість зовнішньополітичних пріоритетів провідних країн світу суперечностями Версальсько-Вашингтонської системи; наслідки порушення міжнародного права під приводом «захисту співвітчизників» в країнах Європи; сутність політики «умиротворення» та її роль у наближенні Другої світової війни; співвідповідальність СРСР/СССР за розпалювання Другої світової війни; характер, періодизацію, головні події, політичні, економічні та соціальні наслідки Другої світової війни; особливості окупаційного режиму та руху Опору на окупованих територіях; внесок держав-учасниць антигітлерівської коаліції у досягнення перемоги над нацистською Німеччиною і її союзниками, створення ООН; характерні риси Ялтинсько-Потсдамської системи міжнародних відносин; мету, принципи та механізми діяльності ООН, спеціалізованих організацій під егідою ООН, критерії ефективності діяльності ООН; передумови виникнення масової культури, олімпійського руху; вплив кінематографу на розвиток культури; значення «Загальної декларації прав людини» (1948 р.) і міжнародних пактів про права людини (1966 р.) як основи сучасного міжнародного права; визначити хронологічні межі та синхронізувати історичні події в різних регіонах світу; у цілому правильно вживає історичні терміни та поняття; може показати на карті	знаю і розумію основні положення навчального матеріалу, вмію застосовувати знання при виконанні завдань за зразком

		місця основних подій, користуватись за допомогою вчителя (зразок, пам'ятка, алгоритм) джерелами історичної інформації (наочними та текстовими).	
Достатній	7	Здобувач освіти у цілому послідовно і логічно самостійно відтворює фактичний матеріал теми, виявляє розуміння історичної термінології, дає загальну характеристику події (причини, наслідки, значення) (вогнища війни на Далекому Сході, в Африці та Європі, сфери впливу Німеччини та СРСР/СССР за таємним протоколом до пакту Молотова-Ріббентропа, основні театри воєнних дій, місця основних битв, зміни державних кордонів у Європі, передбачені домовленостями у межах «Великої трійки»; про територіальні зміни в Європі за підсумками війни; використовує наведені у підручнику документи як джерело знань (Мюнхенська угода, Антикомінтернівський пакт, пакт Молотова-Ріббентропа та таємний протокол до нього, план «Вайс», план «Морський лев», план «Барбаросса», план «Ост», Тегеранська, Ялтинська та Потсдамська конференції, Акти про капітуляцію Німеччини та Японії, Статут ООН).	самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя або інших осіб: я правильно відтворюю навчальний матеріал, вмію наводити окремі власні приклади, не обмежуючись навчальним матеріалом; ставлю уточнювальні запитання
	8	Здобувач освіти володіє навчальним матеріалом і використовує знання за аналогією, дає у цілому правильне визначення історичних понять, аналізує історичні факти на основі їхнього опису і навчального відображення, порівнює однорідні історичні події та явища, характеризує причинно – наслідкові зв'язки між історичними явищами передумов, періоду Другої світової війни, облаштування повоєнного світу, повсякденного життя та культури міжвоєнного періоду; встановлює синхронність подій передумов, періоду Другої світової війни, облаштування повоєнного світу, повсякденного життя та культури міжвоєнного періоду; використовуючи легенду карти, супроводжує показ історичних об'єктів їх словесним описом відповідно до теми (схарактеризовує вогнища війни на Далекому Сході, в Африці та Європі, сфери впливу Німеччини та СРСР/СССР за таємним протоколом до пакту Молотова-Ріббентропа; основні театри воєнних дій, місця основних битв, зміни державних кордонів у Європі, передбачені домовленостями у межах «Великої трійки»; про територіальні зміни в Європі за підсумками війни).	самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя або інших осіб: застосовую вивчений матеріал в стандартних та нестандартних ситуаціях, намагаюся аналізувати, встановлювати зв'язки між явищами, роблю висновки, планую й успішно здійснюю навчальний пошук, не обмежуючись навчальним матеріалом; ставлю уточнювальні запитання; презентую результати навчальної діяльності, зокрема з використанням ІКТ (за умови доступності)
	9	Здобувач освіти у достатній мірі оперує навчальним матеріалом, узагальнює окремі факти і формулює нескладні висновки, обґрунтовує свої висновки конкретними фактами, залученими з підручника (наочних посібників, історичних документів); може дати порівняльну характеристику історичних явищ, визначення поняттям; у цілому самостійно встановлює причинно – наслідкові зв'язки (політики «умиротворення», радянсько/советсько-німецького зближення й укладення пакту Молотова-Ріббентропа; передумовні наслідки Голокосту; виклики, перед якими опинилося людство в умовах Другої світової війни; тенденції в розвитку культури); встановлює синхронність подій у межах курсу; може аналізувати зміст історичної карти подій (вогнища війни на Далекому Сході, в Африці та Європі, сфери впливу Німеччини та СРСР/СССР за	самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя або інших осіб: добре володію вивченим матеріалом. умію аналізувати й систематизувати інформацію, використовую докази із самостійною і правильною аргументацією; використовую інформацію з кількох джерел; опрацьовую й логічно інтерпретую текстову та/або графічну інформацію; порівнюю інформацію з кількох джерел; презентую результати навчальної діяльності, зокрема з використанням ІКТ (за умови доступності); можу аналізувати та

		таємним протоколом до пакту Молотова-Ріббентропа; основні театри воєнних дій, місця основних битв, зміни державних кордонів у Європі, передбачені домовленостями у межах «Великої трійки»; про територіальні зміни в Європі за підсумками війни), узагальнювати та застосовувати ці знання.	порівнювати об'єкти вивчення; визначаю окремі труднощі, що виникають у процесі власної навчально-пізнавальної діяльності й можливі шляхи їх подолання
Високий	10	Здобувач освіти володіє набутими знаннями та використовує їх для розв'язання нової навчальної проблеми; виявляє розуміння історичних процесів; робить аргументовані висновки щодо діяльності Ліги Націй в умовах загострення міжнародних відносин 1930-х рр.; течії в русі Опору, стратегії виживання за умов окупаційних режимів; зміни в повсякденному житті населення в першій половині ХХ ст.; порівнює передумови Першої та Другої світових воєн; оцінює політичну позицію та діяльність європейських лідерів в умовах назрівання війни; роль провідних представників світової політичної та військової еліти: Вінстона Черчіля, Дуайта Ейзенгауера, Йосифа Сталіна, Франкліна Рузвельта та ін. у ключових подіях Другої світової війни; обґрунтовує свої судження щодо наслідків і уроків Другої світової війни; встановлює послідовність подій повоєнних часів, пов'язаних з утворенням «двополюсного світу»; причини і наслідки розв'язування «холодної війни»; обґрунтовує висловлені судження; характеризує історичні явища і процеси, використовуючи різні джерела інформації; рецензує відповіді здобувачів освіти, співставляє і систематизує дані історичних карт і застосовує їх під час характеристики подій, явищ, процесів передумов, періоду Другої світової війни, облаштування повоєнного світу, повсякденного життя та культури міжвоєнного періоду; встановлює синхронність подій світової історії.	маю повні глибокі знання, використовую їх у практичній діяльності, роблю висновки, узагальнення; планую й успішно здійснюю навчальний пошук, не обмежуючись навчальним матеріалом; ставлю запитання на з'ясування причинно-наслідкових зв'язків; використовую інформацію з різних джерел; створюю деталізовані усні й письмові повідомлення; висловлюю й логічно обґрунтовую власну думку, наводить приклади на її підтвердження
	11	Здобувач освіти володіє глибокими і міцними знаннями, може вільно висловлювати власні судження і переконливо їх аргументувати, складати біографічні портрети визначних особистостей (Вінстона Черчіля, Дуайта Ейзенгауера, Йосифа Сталіна, Франкліна Рузвельта, Альберта Ейнштейна, Сальвадора Далі, Чарлі Чапліна та ін.), висловлювати аргументовані судження щодо передумов, характеру, періодизації, головних подій, політичних, економічних та соціальних наслідків Другої світової війни; особливості окупаційного режиму та руху Опору на окупованих територіях; внесок держав-учасниць антигітлерівської коаліції у досягнення перемоги над нацистською Німеччиною і її союзниками, створення ООН; характерні риси Ялтинсько-Потсдамської системи міжнародних відносин; мету, принципи та механізми діяльності ООН, спеціалізованих організацій під егідою ООН, критерії ефективності діяльності ООН; передумови виникнення масової культури, олімпійського руху, розповідати про досягнення науки і техніки періоду, пояснювати їхній вплив на повсякденне життя людей; вплив кінематографа на розвиток культури; значення «Загальної декларації прав людини» (1948 р.) і міжнародних пактів про права людини (1966 р.) як основи сучасного міжнародного права; може аналізувати історичну інформацію,	маю гнучкі знання, аргументовано використовую їх у різних ситуаціях, знаходжу та аналізую інформацію, вмію розв'язувати проблеми; опрацьовую й логічно інтерпретую текстову та/або графічну інформацію; аналізую й порівнюю інформацію з різних джерел; критично оцінюю надійність джерела й достовірність інформації; створюю деталізовані усні й письмові повідомлення; творчо презентую результати навчальної діяльності, зокрема з використанням ІКТ (за умови доступності); застосовую знання, що охоплюються навчальним матеріалом, для виконання практичних завдань та/або розв'язання повсякденних проблем у нетипових ситуаціях на рівні свідомого вибору, а саме: формулюю проблемні питання, висуюю гіпотези; успішно виконую завдання або розв'язую проблему відповідно до інструкцій; обґрунтовую обраний спосіб

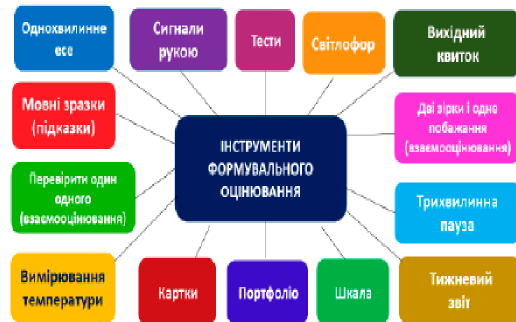
		співвідносити історичні процеси з періодом (епохою) на основі наукової періодизації історії; має достатньо міцні навички роботи з історичною картою.	розв'язання / виконання, спираючись на знання й досвід; можу класифікувати й узагальнювати об'єкти вивчення; аналізую результати власної навчальної діяльності із застосуванням критеріїв оцінювання, успішно виправляю помилки й роблю уточнення; визначаю труднощі, що виникають у процесі власної навчально-пізнавальної діяльності, та можливі шляхи їх подолання
	12	Здобувач освіти у повному обсязі опанував матеріал передумов, періоду Другої світової війни, облаштування повоєнного світу, повсякденного життя та культури міжвоєнного періоду; має глибокі й міцні знання, здатний, відповідно до вікових особливостей, презентувати власну інтерпретацію (версію, розуміння, оцінку) історичним подіям та явищам стосовно теми.	маю системні, міцні знання, усвідомлено використовую їх у стандартних та нестандартних ситуаціях, умію самостійно аналізувати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися різними джерелами інформації, приймати рішення; застосовую знання, що охоплюються навчальним матеріалом, для виконання практичних завдань та/або розв'язання повсякденних проблем у нетипових ситуаціях на рівні свідомого вибору, а саме: формулюю проблемні питання, висуваю гіпотези; успішно виконую завдання або розв'язую проблему відповідно до інструкцій; обґрунтовую обраний спосіб розв'язання / виконання, спираючись на знання й досвід; можу класифікувати й узагальнювати об'єкти вивчення; аналізую результати власної навчальної діяльності із застосуванням критеріїв оцінювання, успішно виправляю помилки й роблю уточнення; визначаю труднощі, що виникають у процесі власної навчально-пізнавальної діяльності, та можливі шляхи їх подолання
Техніки формувального оцінювання для надання зворотного зв'язку при вивченні теми: • письмові та усні коментарі • Google-тести з коментарями • метод «Вимірювання температури» • метод «Сендвіч»: комплімент – рекомендація – комплімент • метод «Три чернетки» (взаємооцінювання) • метод «2 зірки і побажання» (взаємооцінювання) • метод «Конференція 1 на 1» • спостереження			

- опитувальники-блискавки
- самооцінювання (дати дитині критерії, ключ, модельну відповідь)

СЛОВЕСНЕ ОЦІНЮВАННЯ

1. Якщо здобувач освіти відповів правильно:
підкреслюємо, що саме у відповіді було найбільш вдалим: «вичерпно описано», «зв'язно, аргументовано викладено...»
2. Якщо здобувач освіти відповів з помилками:
 - спочатку вказуємо, що сказано учнем правильно
 - потім вказуємо, де були неточності, використовуючи такі вислови:
 - «тут ... було не зовсім точно», «уточни», «спробуй ще раз», «згадай», «як це можна сказати по-іншому», «ти так вважаєш, а як думають інші»
 - ставимо уточнювальні питання:
 - «Як?», «Яким способом?»
 - не поспішаємо підказувати, даємо учневі час подумати
 - пропонуємо способи уникнення помилок у майбутньому: кажемо, яке правило треба повторити, що можна прочитати про..., який ролик переглянути про ...
3. Якщо здобувач освіти відповів неправильно:
 - кажемо «ти був на правильному шляху, коли...», «ти міркував у правильному напрямку, коли», «ти так вважаєш, а як думають інші»
 - пропонуємо способи уникнення помилок у майбутньому: яке правило треба повторити, що можна прочитати про..., який ролик переглянути...

Інструменти формульовального оцінювання, що можуть використовуватися при вивченні теми:

Рівень освітньої діяльності		Конкретизований очікувальний результат (Характеристика навчальної діяльності)	Самооцінка учня (Характеристика результатів навчання)
Тема 5. «Облаштування повоєнного світу. Держави Північної Америки та Західної Європи: формування постіндустріального суспільства.»			
Початковий	1	Здобувач освіти може назвати тему, яка вивчається, 1-2 події/1-2 основні дати/1-2 історичні постаті чи історико-географічні об'єкти держав Північної Америки та Західної Європи у другій половині XX – на початку XXI ст.	я знаю, яку тему вивчають та можу відтворити елементарну частину навчального матеріалу
	2	Здобувач освіти називає декілька подій, дат, історичних постатей або історико – географічних об'єктів (час рейганоміки і тетчеризму, падіння авторитарних режимів у Греції, Португалії та Іспанії, виступів афроамериканців за громадянські права у США; «червоного травня» у Франції; укладення Римських угод та Маастрихтського договору); вибирає правильний варіант відповіді з двох запропонованих (на рівні «так» - «ні»); має загальне уявлення про хронологію подій у державах Північної Америки та Західної Європи у другій половині XX – на початку XXI ст., визначає послідовність однієї події (на рівні «раніше – пізніше»).	можу відтворити незначну частину навчального матеріалу, маю чіткі уявлення про об'єкт вивчення
	3	Здобувач освіти може 2 – 3 простими реченнями розповісти про події у державах Північної Америки та Західної Європи у другій половині XX – на початку XXI ст.; впізнати історичну подію, постать за описом; співвіднести рік зі століттям, століття – з тисячоліттям (на рівні «так – ні»); має загальне уявлення про історичну карту.	відтворюю частину навчального матеріалу, з допомогою вчителя виконую прості завдання
Середній	4	Здобувач освіти може репродуктивно відтворити (у межах 4-6 простих речень) частину навчального матеріалу з теми; дати визначення історичних понять («брексіт», «економічне диво», «маккартизм», «науково-технічна революція», «неоконсерватизм», «неолібералізм», «рейганоміка», «соціальне ринкове господарство», «тетчеризм»), поданих у тексті підручника або вчителем; назвати 1-2 основні дати; показати на карті історико-географічні об'єкти.	я можу за зразком виконати завдання: відтворити частину історичного матеріалу, дати визначення деяким історичним поняттям з теми, озвучити 1-2 основні дати з теми та показати на карті 1-2 історико-географічні об'єкти
	5	Здобувач освіти може відтворити основний зміст навчальної теми, відповідаючи на запитання вчителя; визначати окремі ознаки історичних понять («брексіт», «економічне диво», «маккартизм», «науково-технічна революція», «неоконсерватизм», «неолібералізм», «рейганоміка», «соціальне ринкове господарство», «тетчеризм»), назвати основні дати (час рейганоміки і тетчеризму, падіння авторитарних режимів у Греції, Португалії та Іспанії, виступів афроамериканців за громадянські права у США; «червоного травня» у Франції; укладення Римських угод та Маастрихтського договору); за допомогою вчителя може показати на історичній карті основні місця подій (про процеси економічної інтеграції Західної Європи) .	можу за зразком відтворити основний матеріал (хронологічні і територіальні межі, перебіг і результати подій в державах Північної Америки та Західної Європи у другій половині XX – на початку XXI ст.), з помилками та неточностями дати визначення історичним поняттям та використовувати карту як джерело інформації про події в державах Північної Америки та Західної Європи у другій половині XX – на початку XXI ст.

	6	Здобувач освіти в цілому самостійно відтворює фактичний матеріал теми; може дати стислу характеристику історичній постаті (за алгоритмом) (Ангели Меркель, Бориса Джонсона, Джозефа Байдена, Джона Кеннеді, Конрада Аденауера, Маргарет Тетчер, Мартіна Лютера Кінга, П'єра Трюдо, Рональда Рейгана, Франсуа Міттерана, Шарля де Голля); встановити синхронність подій, пов'язаних з утвердженням у Західній Європі ліберальної демократії та соціальної ринкової економіки; у цілому правильно вживає історичні терміни та поняття; може показати на карті місця основних подій, користуватись за допомогою вчителя (зразок, пам'ятка, алгоритм) джерелами історичної інформації (наочними та текстовими).	знаю і розумію основні положення навчального матеріалу, вмію застосовувати знання при виконанні завдань за зразком
Достатній	7	Здобувач освіти у цілому послідовно і логічно самостійно відтворює фактичний матеріал теми, виявляє розуміння історичної термінології, дає загальну характеристику події (причини, наслідки, значення) (основні тенденції розвитку політичних систем країн Заходу у другій половині XX – на початку XXI ст.; причини утвердження США як провідної держави «вільного світу»; значення об'єднання Німеччини й утворення Європейського Союзу; внесок української діаспори в науково-технічну революцію), «читає» історичні карти і картосхеми з опорою на їх легенду як джерело інформації про провідні країни світу у міжвоєнний період (про процеси економічної інтеграції Західної Європи); встановлює послідовність і синхронність подій, пов'язаних з утвердженням у Західній Європі ліберальної демократії та соціальної ринкової економіки).	самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя або інших осіб: я правильно відтворюю навчальний матеріал, вмію наводити окремі власні приклади, не обмежуючись навчальним матеріалом; ставлю уточнювальні запитання
	8	Здобувач освіти володіє навчальним матеріалом і використовує знання за аналогією, дає у цілому правильне визначення історичних понять, аналізує історичні факти на основі їхнього опису і навчального відображення, порівнює однорідні історичні події та явища, характеризує причинно – наслідкові зв'язки між історичними явищами в історії держав Північної Америки та Західної Європи у другій половині XX – на початку XXI ст., встановлює синхронність подій, пов'язаних з утвердженням у Західній Європі ліберальної демократії та соціальної ринкової економіки; характеризує шведську соціальну модель, процеси зміцнення демократії та формування соціального ринкового господарства на Заході в другій половині XX–у першій чверті XXI ст.; етніонаціональні проблеми Заходу та оцінює шанси на їх розв'язання у найближчому майбутньому; визначає особливості «економічного дива» у Федеративній Республіці Німеччині (ФРН) та Італії; використовуючи легенду карти, супроводжує показ історичних об'єктів їх словесним описом відповідно до теми (про процеси економічної інтеграції Західної Європи).	самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя або інших осіб: застосовую вивчений матеріал в стандартних та нестандартних ситуаціях, намагаюся аналізувати, встановлювати зв'язки між явищами, роблю висновки, планую й успішно здійснюю навчальний пошук, не обмежуючись навчальним матеріалом; ставлю уточнювальні запитання; презентую результати навчальної діяльності, зокрема з використанням ІКТ (за умови доступності)
	9	Здобувач освіти у достатній мірі оперує навчальним матеріалом, узагальнює окремі факти і формулює нескладні висновки, обґрунтовує свої висновки конкретними фактами, залученими з підручника (наочних посібників, історичних документів); може дати порівняльну характеристику історичних явищ, визначення поняттям; у цілому	самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя або інших осіб: добре володію вивченим матеріалом. умію аналізувати й систематизувати інформацію,

		самостійно встановлює причинно – наслідкові зв’язки (схарактеризовує причини та наслідки руху афроамериканців за громадянські права, боротьби за права конфесійних, мовних і сексуальних меншин у країнах Заходу; визначає причини та ознаки кризових явищ в ЄС, розробляє стратегію їх подолання; визначає роль США та ЄС в сучасних міжнародних відносинах); встановлює синхронність подій у межах курсу; може аналізувати зміст історичної карти подій (про процеси економічної інтеграції Західної Європи), узагальнювати та застосовувати ці знання.	використовую докази із самостійною і правильною аргументацією; використовую інформацію з кількох джерел; опрацьовую й логічно інтерпретую текстову та/або графічну інформацію; порівнюю інформацію з кількох джерел; презентую результати навчальної діяльності, зокрема з використанням ІКТ (за умови доступності); можу аналізувати та порівнювати об’єкти вивчення; визначаю окремі труднощі, що виникають у процесі власної навчально-пізнавальної діяльності й можливі шляхи їх подолання
Високий	10	Здобувач освіти володіє набутими знаннями та використовує їх для розв’язання нової навчальної проблеми; виявляє розуміння історичних процесів; робить аргументовані висновки про громадсько-політичну діяльність Ангели Меркель, Бориса Джонсона, Джозефа Байдена, Джона Кеннеді, Конрада Аденауера, Маргарет Тетчер, Мартіна Лютера Кінга, П’єра Трюдо, Рональда Рейгана, Франсуа Міттерана, Шарля де Голля; обґрунтовує висловлені судження; характеризує історичні явища і процеси, використовуючи різні джерела інформації; рецензує відповіді здобувачів освіти, співставляє і систематизує дані історичних карт і застосовує їх під час характеристики подій, явищ, процесів у державах Північної Америки та Західної Європи у другій половині ХХ – на початку ХХІ ст.; встановлює синхронність подій світової історії.	маю повні глибокі знання, використовую їх у практичній діяльності, роблю висновки, узагальнення; планую й успішно здійснюю навчальний пошук, не обмежуючись навчальним матеріалом; ставлю запитання на з’ясування причинно-наслідкових зв’язків; використовую інформацію з різних джерел; створюю деталізовані усні й письмові повідомлення; висловлюю й логічно обґрунтовую власну думку, наводить приклади на її підтвердження
	11	Здобувач освіти володіє глибокими і міцними знаннями, може вільно висловлювати власні судження і переконливо їх аргументувати, складати біографічні портрети визначних особистостей (Ангели Меркель, Бориса Джонсона, Джозефа Байдена, Джона Кеннеді, Конрада Аденауера, Маргарет Тетчер, Мартіна Лютера Кінга, П’єра Трюдо, Рональда Рейгана, Франсуа Міттерана, Шарля де Голля), висловлювати аргументовані судження щодо шведської соціальної моделі, процесів зміцнення демократії та формування соціального ринкового господарства на Заході в другій половині ХХ–у першій чверті ХХІ ст.; етнонаціональні проблеми Заходу та оцінювати шанси на їх розв’язання у найближчому майбутньому; визначати особливості «економічного дива» у Федеративній Республіці Німеччині (ФРН) та Італії; визначати причини та наслідки руху афроамериканців за громадянські права, боротьби за права конфесійних, мовних і сексуальних меншин у країнах Заходу; визначати причини та ознаки кризових явищ в ЄС, розробити стратегію їх подолання; визначати роль США та ЄС в сучасних міжнародних відносинах; може аналізувати історичну інформацію, співвідносити історичні процеси з періодом (епохою) на основі наукової періодизації історії; має достатньо міцні навички роботи з історичною картою.	маю гнучкі знання, аргументовано використовую їх у різних ситуаціях, знаходжу та аналізую інформацію, вмію розв’язувати проблеми; опрацьовую й логічно інтерпретую текстову та/або графічну інформацію; аналізую й порівнюю інформацію з різних джерел; критично оцінюю надійність джерела й достовірність інформації; створюю деталізовані усні й письмові повідомлення; творчо презентую результати навчальної діяльності, зокрема з використанням ІКТ (за умови доступності); застосовую знання, що охоплюються навчальним матеріалом, для виконання практичних завдань та/або розв’язання повсякденних проблем у нетипових ситуаціях на рівні свідомого вибору, а саме: формулюю проблемні питання, висуваю гіпотези; успішно виконую завдання або розв’язую проблему відповідно до інструкцій; обґрунтовую обраний спосіб розв’язання / виконання, спираючись на

			знання й досвід; можу класифікувати й узагальнювати об'єкти вивчення; аналізую результати власної навчальної діяльності із застосуванням критеріїв оцінювання, успішно виправляю помилки й роблю уточнення; визначаю труднощі, що виникають у процесі власної навчально-пізнавальної діяльності, та можливі шляхи їх подолання
	12	Здобувач освіти у повному обсязі опанував матеріал історії держав Північної Америки та Західної Європи у другій половині XX – на початку XXI ст.; має глибокі й міцні знання, здатний, відповідно до вікових особливостей, презентувати власну інтерпретацію (версію, розуміння, оцінку) історичним подіям та явищам стосовно теми.	маю системні, міцні знання, усвідомлено використовую їх у стандартних та нестандартних ситуаціях, умію самостійно аналізувати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися різними джерелами інформації, приймати рішення; застосовую знання, що охоплюються навчальним матеріалом, для виконання практичних завдань та/або розв'язання повсякденних проблем у нетипових ситуаціях на рівні свідомого вибору, а саме: формулюю проблемні питання, висуваю гіпотези; успішно виконую завдання або розв'язую проблему відповідно до інструкцій; обґрунтовую обраний спосіб розв'язання / виконання, спираючись на знання й досвід; можу класифікувати й узагальнювати об'єкти вивчення; аналізую результати власної навчальної діяльності із застосуванням критеріїв оцінювання, успішно виправляю помилки й роблю уточнення; визначаю труднощі, що виникають у процесі власної навчально-пізнавальної діяльності, та можливі шляхи їх подолання
Техніки формувального оцінювання для надання зворотного зв'язку при вивченні теми: • письмові та усні коментарі • Google-тести з коментарями • метод «Вимірювання температури» • метод «Сендвіч»: комплімент – рекомендація – комплімент • метод «Три чернетки» (взаємооцінювання)			

- метод «2 зірки і побажання» (взаємооцінювання)
- метод «Конференція 1 на 1»
- спостереження
- опитувальники-блискавки
- самооцінювання (дати дитині критерії, ключ, модельну відповідь)

СЛОВЕСНЕ ОЦІНЮВАННЯ

1. Якщо здобувач освіти відповів правильно:
підкреслюємо, що саме у відповіді було найбільш вдалим: «вичерпно описано», «зв'язно, аргументовано викладено...»
2. Якщо здобувач освіти відповів з помилками:
 - спочатку вказуємо, що сказано учнем правильно
 - потім вказуємо, де були неточності, використовуючи такі вислови:
 - «тут ... було не зовсім точно», «уточни», «спробуй ще раз», «згадай», «як це можна сказати по-іншому», «ти так вважаєш, а як думають інші»
 - ставимо уточнювальні питання:
 - «Як?», «Яким способом?»
 - не поспішаємо підказувати, даємо учневі час подумати
 - пропонуємо способи уникнення помилок у майбутньому: кажемо, яке правило треба повторити, що можна прочитати про..., який ролик переглянути про ...
3. Якщо здобувач освіти відповів неправильно:
 - кажемо «ти був на правильному шляху, коли...», «ти міркував у правильному напрямку, коли», «ти так вважаєш, а як думають інші»
 - пропонуємо способи уникнення помилок у майбутньому: яке правило треба повторити, що можна прочитати про..., який ролик переглянути...

Інструменти формульовального оцінювання, що можуть використовуватися при вивченні теми:

Рівень освітньої діяльності		Конкретизований очікувальний результат (Характеристика навчальної діяльності)	Самооцінка учня (Характеристика результатів навчання)
Тема 6. «Держави Центрально-Східної Європи: трансформаційні процеси.»			
Початковий	1	Здобувач освіти може назвати тему, яка вивчається, 1-2 події/1-2 основні дати/1-2 історичні постаті чи історико-географічні об'єкти держав Центрально-Східної Європи у другій половині XX – на початку XXI ст.	я знаю, яку тему вивчають та можу відтворити елементарну частину навчального матеріалу
	2	Здобувач освіти називає декілька подій, дат, історичних постатей або історико – географічних об'єктів (час Угорської революції, «Празької весни», утворення РЕВ; перебудови в СРСР/СССР, «оксамитових революцій», розпаду СРСР/СССР, Югославії та Чехословаччини); вибирає правильний варіант відповіді з двох запропонованих (на рівні «так» - «ні»); має загальне уявлення про хронологію подій у державах Центрально-Східної Європи у другій половині XX – на початку XXI ст., визначає послідовність однієї події (на рівні «раніше – пізніше»).	можу відтворити незначну частину навчального матеріалу, маю чіткі уявлення про об'єкт вивчення
	3	Здобувач освіти може 2 – 3 простими реченнями розповісти про події у державах Центрально-Східної Європи у другій половині XX – на початку XXI ст.; впізнати історичну подію, постать за описом; співвіднести рік зі століттям, століття – з тисячоліттям (на рівні «так – ні»); має загальне уявлення про історичну карту.	відтворюю частину навчального матеріалу, з допомогою вчителя виконую прості завдання
Середній	4	Здобувач освіти може репродуктивно відтворити (у межах 4-6 простих речень) частину навчального матеріалу з теми; дати визначення історичних понять («гласність», «оксамитова революція», «перебудова», «Празька весна», «самоврядний соціалізм», «соціалізм із людським обличчям», «шокова терапія»), поданих у тексті підручника або вчителем; назвати 1-2 основні дати; показати на карті історико-географічні об'єкти.	я можу за зразком виконати завдання: відтворити частину історичного матеріалу, дати визначення деяким історичним поняттям з теми, озвучити 1-2 основні дати з теми та показати на карті 1-2 історико-географічні об'єкти
	5	Здобувач освіти може відтворити основний зміст навчальної теми, відповідаючи на запитання вчителя; визначати окремі ознаки історичних понять («гласність», «оксамитова революція», «перебудова», «Празька весна», «самоврядний соціалізм», «соціалізм із людським обличчям», «шокова терапія»), назвати основні дати (час Угорської революції, «Празької весни», утворення РЕВ; перебудови в СРСР/СССР, «оксамитових революцій», розпаду СРСР/СССР, Югославії та Чехословаччини); за допомогою вчителя може показати на історичній карті основні місця подій (про процес трансформації держав соціалістичного табору наприкінці 80-х років XX ст.) .	можу за зразком відтворити основний матеріал (хронологічні і територіальні межі, перебіг і результати подій в державах Центрально-Східної Європи у другій половині XX – на початку XXI ст.), з помилками та неточностями дати визначення історичним поняттям та використовувати карту як джерело інформації про події в державах Центрально-Східної Європи у другій половині XX – на початку XXI ст.
	6	Здобувач освіти в цілому самостійно відтворює фактичний матеріал теми; може дати стислу характеристику історичній постаті (за алгоритмом) (Анджея Дуди, Вацлава Гавела, Далі Грибаускайте, Йосифа Броз Тіто, Леха Валенси, Олександра Дубчека); розуміє вплив на розвиток регіону Центрально-Східної Європи політичних процесів в СРСР/СССР та «холодної війни»; розуміє особливості втілення сталінської моделі	знаю і розумію основні положення навчального матеріалу, вмію застосовувати знання при виконанні завдань за зразком

		соціалізму в країнах Центрально-Східної Європи; у цілому правильно вживає історичні терміни та поняття; може показати на карті місця основних подій, користуватись за допомогою вчителя (зразок, пам'ятка, алгоритм) джерелами історичної інформації (наочними та текстовими).	
Достатній	7	Здобувач освіти у цілому послідовно і логічно самостійно відтворює фактичний матеріал теми, виявляє розуміння історичної термінології, дає загальну характеристику події (причини, наслідки, значення) (основні тенденції та вплив вплив на розвиток регіону Центрально-Східної Європи політичних процесів в СРСР/СССР та «холодної війни»; особливості втілення сталінської моделі соціалізму в країнах Центрально-Східної Європи), «читає» історичні карти і картосхеми з опорою на їх легенду як джерело інформації про провідні країни світу у міжвоєнний період (про процес трансформації держав соціалістичного табору наприкінці 80-х років XX ст.); визначає роль СРСР/СССР у формуванні соціально-економічної і політичної ситуації у країнах Центрально-Східної Європи у період сталінської диктатури та постсталінські часи; роль етнічних проблем у війні в колишній Югославії.	самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя або інших осіб: я правильно відтворюю навчальний матеріал, вмію наводити окремі власні приклади, не обмежуючись навчальним матеріалом; ставлю уточнювальні запитання
	8	Здобувач освіти володіє навчальним матеріалом і використовує знання за аналогією, дає у цілому правильне визначення історичних понять, аналізує історичні факти на основі їхнього опису і навчального відображення, порівнює однорідні історичні події та явища, характеризує причинно – наслідкові зв'язки між історичними явищами в історії держав Центрально-Східної Європи у другій половині XX – на початку XXI ст., встановлює синхронність подій, пов'язаних з визначенням ролі СРСР/СССР у формуванні соціально-економічної і політичної ситуації у країнах Центрально-Східної Європи у період сталінської диктатури та постсталінські часи; роль етнічних проблем у війні в колишній Югославії; схарактеризовує причини революції в Угорщині, Празької весни, розпаду СРСР/СССР і падіння комуністичних режимів у Центрально-Східній Європі; використовуючи легенду карти, супроводжує показ історичних об'єктів їх словесним описом відповідно до теми (про процес трансформації держав соціалістичного табору наприкінці 80-х років XX ст.).	самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя або інших осіб: застосовую вивчений матеріал в стандартних та нестандартних ситуаціях, намагаюся аналізувати, встановлювати зв'язки між явищами, роблю висновки, планую й успішно здійснюю навчальний пошук, не обмежуючись навчальним матеріалом; ставлю уточнювальні запитання; презентую результати навчальної діяльності, зокрема з використанням ІКТ (за умови доступності)
	9	Здобувач освіти у достатній мірі оперує навчальним матеріалом, узагальнює окремі факти і формулює нескладні висновки, обґрунтовує свої висновки конкретними фактами, залученими з підручника (наочних посібників, історичних документів); може дати порівняльну характеристику історичних явищ, визначення поняттям; у цілому самостійно встановлює причинно – наслідкові зв'язки (визначає роль СРСР/СССР у формуванні соціально-економічної і політичної ситуації у країнах Центрально-Східної Європи у період сталінської диктатури та постсталінські часи; роль етнічних проблем у війні в колишній Югославії; Характеризує процес трансформації держав соціалістичного табору наприкінці 80-х років XX ст.; встановлює причини революції в Угорщині,	самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя або інших осіб: добре володію вивченим матеріалом. вмію аналізувати й систематизувати інформацію, використовую докази із самостійною і правильною аргументацією; використовую інформацію з кількох джерел; опрацьовую й логічно інтерпретую текстову та/або графічну інформацію; порівнюю інформацію з кількох джерел; презентую результати навчальної

		Празької весни, розпаду СРСР/СССР і падіння комуністичних режимів у Центрально-Східній Європі); встановлює синхронність подій у межах курсу; може аналізувати зміст історичної карти подій (про процес трансформації держав соціалістичного табору наприкінці 80-х років XX ст.), узагальнювати та застосовувати ці знання.	діяльності, зокрема з використанням ІКТ (за умови доступності); може аналізувати та порівнювати об'єкти вивчення; визначаю окремі труднощі, що виникають у процесі власної навчально-пізнавальної діяльності й можливі шляхи їх подолання
Високий	10	Здобувач освіти володіє набутими знаннями та використовує їх для розв'язання нової навчальної проблеми; виявляє розуміння історичних процесів; робить аргументовані висновки про громадсько-політичну діяльність Анджея Дуди, Вацлава Гавела, Далі Грибаускайте, Йосифа Броз Тіто, Леха Валенси, Олександра Дубчека; обґрунтовує висловлені судження; характеризує історичні явища і процеси, використовуючи різні джерела інформації; рецензує відповіді здобувачів освіти, співставляє і систематизує дані історичних карт і застосовує їх під час характеристики подій, явищ, процесів у країнах Центрально-Східної Європи; встановлює синхронність подій світової історії.	маю повні глибокі знання, використовую їх у практичній діяльності, роблю висновки, узагальнення; планую й успішно здійснюю навчальний пошук, не обмежуючись навчальним матеріалом; ставлю запитання на з'ясування причинно-наслідкових зв'язків; використовую інформацію з різних джерел; створюю деталізовані усні й письмові повідомлення; висловлюю й логічно обґрунтовую власну думку, наводять приклади на її підтвердження
	11	Здобувач освіти володіє глибокими і міцними знаннями, може вільно висловлювати власні судження і переконливо їх аргументувати, складати біографічні портрети визначних особистостей (Анджея Дуди, Вацлава Гавела, Далі Грибаускайте, Йосифа Броз Тіто, Леха Валенси, Олександра Дубчека), висловлювати аргументовані судження щодо порівняння трансформаційних процесів в країнах Центрально-Східної Європи; Щодо ролі країн Центрально-Східної Європи в сучасних міжнародних відносинах; визначати роль США та ЄС в сучасних міжнародних відносинах; може аналізувати історичну інформацію, співвідносити історичні процеси з періодом (епохою) на основі наукової періодизації історії; має достатньо міцні навички роботи з історичною картою.	маю гнучкі знання, аргументовано використовую їх у різних ситуаціях, знаходжу та аналізую інформацію, вмю розв'язувати проблеми; опрацьовую й логічно інтерпретую текстову та/або графічну інформацію; аналізую й порівнюю інформацію з різних джерел; критично оцінюю надійність джерела й достовірність інформації; створюю деталізовані усні й письмові повідомлення; творчо презентую результати навчальної діяльності, зокрема з використанням ІКТ (за умови доступності); застосовую знання, що охоплюються навчальним матеріалом, для виконання практичних завдань та/або розв'язання повсякденних проблем у нетипових ситуаціях на рівні свідомого вибору, а саме: формулюю проблемні питання, висуваю гіпотези; успішно виконую завдання або розв'язую проблему відповідно до інструкцій; обґрунтовую обраний спосіб розв'язання / виконання, спираючись на знання й досвід; можу класифікувати й узагальнювати об'єкти вивчення; аналізую результати власної навчальної діяльності із застосуванням критеріїв оцінювання, успішно виправляю помилки й роблю уточнення; визначаю труднощі, що

			виникають у процесі власної навчально-пізнавальної діяльності, та можливі шляхи їх подолання
	12	Здобувач освіти у повному обсязі опанував матеріал історії держав Центрально-Східної Європи у другій половині XX – на початку XXI ст.; має глибокі й міцні знання, здатний, відповідно до вікових особливостей, презентувати власну інтерпретацію (версію, розуміння, оцінку) історичним подіям та явищам стосовно теми.	маю системні, міцні знання, усвідомлено використовую їх у стандартних та нестандартних ситуаціях, умію самостійно аналізувати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися різними джерелами інформації, приймати рішення; застосовую знання, що охоплюються навчальним матеріалом, для виконання практичних завдань та/або розв’язання повсякденних проблем у нетипових ситуаціях на рівні свідомого вибору, а саме: формулюю проблемні питання, висуваю гіпотези; успішно виконую завдання або розв’язую проблему відповідно до інструкцій; обґрунтовую обраний спосіб розв’язання / виконання, спираючись на знання й досвід; можу класифікувати й узагальнювати об’єкти вивчення; аналізую результати власної навчальної діяльності із застосуванням критеріїв оцінювання, успішно виправляю помилки й роблю уточнення; визначаю труднощі, що виникають у процесі власної навчально-пізнавальної діяльності, та можливі шляхи їх подолання
Техніки формувального оцінювання для надання зворотного зв'язку при вивченні теми: • письмові та усні коментарі • Google-тести з коментарями • метод «Вимірювання температури» • метод «Сендвіч»: комплімент – рекомендація – комплімент • метод «Три чернетки» (взаємооцінювання) • метод «2 зірки і побажання» (взаємооцінювання) • метод «Конференція 1 на 1» • спостереження • опитувальники-блискавки • самооцінювання (дати дитині критерії, ключ, модельну відповідь)			

СЛОВЕСНЕ ОЦІНЮВАННЯ

1. Якщо здобувач освіти відповів правильно:
підкреслюємо, що саме у відповіді було найбільш вдалим: «вичерпно описано», «зв'язно, аргументовано викладено...»
2. Якщо здобувач освіти відповів з помилками:
 - спочатку вказуємо, що сказано учнем правильно
 - потім вказуємо, де були неточності, використовуючи такі вислови:
 - «тут ... було не зовсім точно», «уточни», «спробуй ще раз», «згадай», «як це можна сказати по-іншому», «ти так вважаєш, а як думають інші»
 - ставимо уточнювальні питання:
 - «Як?», «Яким способом?»
 - не поспішаємо підказувати, даємо учневі час подумати
 - пропонуємо способи уникнення помилок у майбутньому: кажемо, яке правило треба повторити, що можна прочитати про..., який ролик переглянути про ...
3. Якщо здобувач освіти відповів неправильно:
 - кажемо «ти був на правильному шляху, коли...», «ти міркував у правильному напрямку, коли», «ти так вважаєш, а як думають інші»
 - пропонуємо способи уникнення помилок у майбутньому: яке правило треба повторити, що можна прочитати про..., який ролик переглянути...

Інструменти формуального оцінювання, що можуть використовуватися при вивченні теми:

Рівень освітньої діяльності		Конкретизований очікувальний результат (Характеристика навчальної діяльності)	Самооцінка учня (Характеристика результатів навчання)
Тема 7. «Держави Азії, Африки та Латинської Америки: вибір шляхів розвитку.»			
Початковий	1	Здобувач освіти може назвати тему, яка вивчається, 1-2 події/1-2 основні дати/1-2 історичні постаті чи історико-географічні об'єкти держав Азії, Африки та Латинської Америки у другій половині XX – на початку XXI ст.	я знаю, яку тему вивчають та можу відтворити елементарну частину навчального матеріалу
	2	Здобувач освіти називає декілька подій, дат, історичних постатей або історико – географічних об'єктів (час японського економічного дива, реалізації курсу «трьох червоних знамен» і культурної революції Мао Цзедуна, здобуття незалежності народами Індії, утворення Ізраїлю та Пакистану, ісламської революції в Ірані, початку «Арабської весни», формування ІДІЛ, деколонізації Африки, ліквідації апартеїду, революційна Кубі); вибирає правильний варіант відповіді з двох запропонованих (на рівні «так» - «ні»); має загальне уявлення про хронологію подій у державах Азії, Африки та Латинської Америки у другій половині XX – на початку XXI ст., визначає послідовність однієї події (на рівні «раніше – пізніше»).	можу відтворити незначну частину навчального матеріалу, маю чіткі уявлення про об'єкт вивчення
	3	Здобувач освіти може 2 – 3 простими реченнями розповісти про події у державах Азії, Африки та Латинської Америки у другій половині XX – на початку XXI ст.; впізнати історичну подію, постать за описом; співвіднести рік зі століттям, століття – з тисячоліттям (на рівні «так – ні»); має загальне уявлення про історичну карту.	відтворюю частину навчального матеріалу, з допомогою вчителя виконую прості завдання
Середній	4	Здобувач освіти може репродуктивно відтворити (у межах 4-6 простих речень) частину навчального матеріалу з теми; дати визначення історичних понять («апартеїд», «Арабська весна», «деколонізація», «ісламська революція», «ісламський фундаменталізм», «рік Африки», «рух Неприєднання»), поданих у тексті підручника або вчителем; назвати 1-2 основні дати; показати на карті історико-географічні об'єкти.	я можу за зразком виконати завдання: відтворити частину історичного матеріалу, дати визначення деяким історичним поняттям з теми, озвучити 1-2 основні дати з теми та показати на карті 1-2 історико-географічні об'єкти
	5	Здобувач освіти може відтворити основний зміст навчальної теми, відповідаючи на запитання вчителя; визначати окремі ознаки історичних понять («апартеїд», «Арабська весна», «деколонізація», «ісламська революція», «ісламський фундаменталізм», «рік Африки», «рух Неприєднання»), назвати основні дати (японського економічного дива, реалізації курсу «трьох червоних знамен» і культурної революції Мао Цзедуна, здобуття незалежності народами Індії, утворення Ізраїлю та Пакистану, ісламської революції в Ірані, початку «Арабської весни», формування ІДІЛ, деколонізації Африки, ліквідації апартеїду, революційна Кубі); за допомогою вчителя може показати на історичній карті основні місця подій (про процес деколонізації Азії та Африки, геофактори, що сприяли формуванню військово-політичних союзів та економічних регіонів у цих частинах світу) .	можу за зразком відтворити основний матеріал (хронологічні і територіальні межі, перебіг і результати подій в державах Азії, Африки та Латинської Америки у другій половині XX – на початку XXI ст.), з помилками та неточностями дати визначення історичним поняттям та використовувати карту як джерело інформації про події в державах Азії, Африки та Латинської Америки у другій половині XX – на початку XXI ст.

	6	Здобувач освіти в цілому самостійно відтворює фактичний матеріал теми; може дати стислу характеристику історичній постаті (за алгоритмом) (Голди Меїр, Ден Сяопіна, Індіри Ганді, Мао Цзедуна, Нельсона Манделі, Фіделя Кастро, Хірохіто); розуміє суть японського економічного дива, реалізації курсу «трьох червоних знамен» і культурної революції Мао Цзедуна, здобуття незалежності народами Індії, утворення Ізраїлю та Пакистану, ісламської революції в Ірані, початку «Арабської весни», формування ІДІЛ, деколонізації Африки, ліквідації апартеїду, революційна Кубі; у цілому правильно вживає історичні терміни та поняття; може показати на карті місця основних подій, користуватись за допомогою вчителя (зразок, пам'ятка, алгоритм) джерелами історичної інформації (наочними та текстовими).	знаю і розумію основні положення навчального матеріалу, вмію застосовувати знання при виконанні завдань за зразком
Достатній	7	Здобувач освіти у цілому послідовно і логічно самостійно відтворює фактичний матеріал теми, виявляє розуміння історичної термінології, дає загальну характеристику події (причини, наслідки, значення) (причини й особливості «культурної революції» в Китаї, конфесійного протистояння в Південній Азії; Ісламської революції в Ірані, революції на Кубі; деколонізаційних процесів у світі; «японського економічного дива», «чотирьох модернізацій» Ден Сяопіна, «близькосхідної проблеми», «Арабської весни», воєн у Сирії;), «читає» історичні карти і картосхеми з опорою на їх легенду як джерело інформації про провідні країни світу у міжвоєнний період (про процес деколонізації Азії та Африки, геофактори, що сприяли формуванню військово-політичних союзів та економічних регіонів у цих частинах світу); визначає вплив воєн у Сирії та терористичної діяльності ІДІЛ на розвиток регіону і світу.	самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя або інших осіб: я правильно відтворюю навчальний матеріал, вмію наводити окремі власні приклади, не обмежуючись навчальним матеріалом; ставлю уточнювальні запитання
	8	Здобувач освіти володіє навчальним матеріалом і використовує знання за аналогією, дає у цілому правильне визначення історичних понять, аналізує історичні факти на основі їхнього опису і навчального відображення, порівнює однорідні історичні події та явища, характеризує причинно – наслідкові зв'язки між історичними явищами в історії держав Азії, Африки та Латинської Америки у другій половині XX – на початку XXI ст., встановлює синхронність подій, що відбулися в країнах Азії, Африки та Латинської Америки; характеризує причини й особливості «культурної революції» в Китаї, конфесійного протистояння в Південній Азії; Ісламської революції в Ірані, революції на Кубі; деколонізаційних процесів у світі; «японського економічного дива», «чотирьох модернізацій» Ден Сяопіна, «близькосхідної проблеми», «Арабської весни», воєн у Сирії; характеризує вплив воєн у Сирії та терористичної діяльності ІДІЛ на розвиток регіону і світу.; використовуючи легенду карти, супроводжує показ історичних об'єктів їх словесним описом відповідно до теми (про процес деколонізації Азії та Африки, геофактори, що сприяли формуванню військово-політичних союзів та економічних регіонів у цих частинах світу).	самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя або інших осіб: застосовую вивчений матеріал в стандартних та нестандартних ситуаціях, намагаюся аналізувати, встановлювати зв'язки між явищами, роблю висновки, планую й успішно здійснюю навчальний пошук, не обмежуючись навчальним матеріалом; ставлю уточнювальні запитання; презентую результати навчальної діяльності, зокрема з використанням ІКТ (за умови доступності)

	9	Здобувач освіти у достатній мірі оперує навчальним матеріалом, узагальнює окремі факти і формулює нескладні висновки, обґрунтовує свої висновки конкретними фактами, залученими з підручника (наочних посібників, історичних документів); може дати порівняльну характеристику історичних явищ, визначення поняттям; у цілому самостійно встановлює причинно – наслідкові зв'язки (причини й особливості «культурної революції» в Китаї, конфесійного протистояння в Південній Азії; Ісламської революції в Ірані, революції на Кубі; деколонізаційних процесів у світі; «японського економічного дива», «чотирьох модернізацій» Ден Сяопіна, «близькосхідної проблеми», «Арабської весни», воєн у Сирії; характеризує вплив воєн у Сирії та терористичної діяльності ІДІЛ на розвиток регіону і світу); встановлює синхронність подій у межах курсу; може аналізувати зміст історичної карти подій (про процес деколонізації Азії та Африки, геофактори, що сприяли формуванню військово-політичних союзів та економічних регіонів у цих частинах світу), узагальнювати та застосовувати ці знання.	самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя або інших осіб: добре володію вивченим матеріалом. умію аналізувати й систематизувати інформацію, використовую докази із самостійною і правильною аргументацією; використовую інформацію з кількох джерел; опрацьовую й логічно інтерпретую текстову та/або графічну інформацію; порівнюю інформацію з кількох джерел; презентую результати навчальної діяльності, зокрема з використанням ІКТ (за умови доступності); можу аналізувати та порівнювати об'єкти вивчення; визначаю окремі труднощі, що виникають у процесі власної навчально-пізнавальної діяльності й можливі шляхи їх подолання
Високий	10	Здобувач освіти володіє набутими знаннями та використовує їх для розв'язання нової навчальної проблеми; виявляє розуміння історичних процесів; робить аргументовані висновки про громадсько-політичну діяльність Голди Меїр, Ден Сяопіна, Індіри Ганді, Мао Цзедуна, Нельсона Манделі, Фіделя Кастро, Хірохіто; обґрунтовує висловлені судження; характеризує історичні явища і процеси, використовуючи різні джерела інформації; рецензує відповіді здобувачів освіти, співставляє і систематизує дані історичних карт і застосовує їх під час характеристики подій, явищ, процесів у країнах Центрально-Східної Європи; встановлює синхронність подій світової історії.	маю повні глибокі знання, використовую їх у практичній діяльності, роблю висновки, узагальнення; планую й успішно здійснюю навчальний пошук, не обмежуючись навчальним матеріалом; ставлю запитання на з'ясування причинно-наслідкових зв'язків; використовую інформацію з різних джерел; створюю деталізовані усні й письмові повідомлення; висловлюю й логічно обґрунтовую власну думку, наводять приклади на її підтвердження
	11	Здобувач освіти володіє глибокими і міцними знаннями, може вільно висловлювати власні судження і переконливо їх аргументувати, складати біографічні портрети визначних особистостей (Голди Меїр, Ден Сяопіна, Індіри Ганді, Мао Цзедуна, Нельсона Манделі, Фіделя Кастро, Хірохіто), висловлювати аргументовані судження щодо визначення можливих способів врегулювання «близькосхідної проблеми»; подолання наслідків апартеїду; особливостей соціально-економічного та політичного розвитку країн Латинської Америки; порівняння «японського економічного дива» з аналогічними явищами в Німеччині та Італії; основні тенденції розвитку країн Азії, Африки та Латинської Америки; може аналізувати історичну інформацію, співвідносити історичні процеси з періодом (епохою) на основі наукової періодизації історії; має достатньо міцні навички роботи з історичною картою.	маю гнучкі знання, аргументовано використовую їх у різних ситуаціях, знаходжу та аналізую інформацію, вмію розв'язувати проблеми; опрацьовую й логічно інтерпретую текстову та/або графічну інформацію; аналізую й порівнюю інформацію з різних джерел; критично оцінюю надійність джерела й достовірність інформації; створюю деталізовані усні й письмові повідомлення; творчо презентую результати навчальної діяльності, зокрема з використанням ІКТ (за умови доступності); застосовую знання, що охоплюються навчальним матеріалом, для виконання практичних завдань та/або розв'язання повсякденних проблем у нетипових ситуаціях на рівні свідомого вибору, а саме: формулюю проблемні питання,

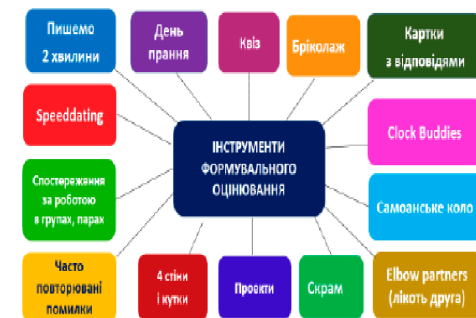
			висуваю гіпотези; успішно виконую завдання або розв'язую проблему відповідно до інструкцій; обґрунтовую обраний спосіб розв'язання / виконання, спираючись на знання й досвід; можу класифікувати й узагальнювати об'єкти вивчення; аналізую результати власної навчальної діяльності із застосуванням критеріїв оцінювання, успішно виправляю помилки й роблю уточнення; визначаю труднощі, що виникають у процесі власної навчально-пізнавальної діяльності, та можливі шляхи їх подолання
	12	Здобувач освіти у повному обсязі опанував матеріал історії держав Азії, Африки та Латинської Америки у другій половині XX – на початку XXI ст.; має глибокі й міцні знання, здатний, відповідно до вікових особливостей, презентувати власну інтерпретацію (версію, розуміння, оцінку) історичним подіям та явищам стосовно теми.	маю системні, міцні знання, усвідомлено використовую їх у стандартних та нестандартних ситуаціях, умію самостійно аналізувати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися різними джерелами інформації, приймати рішення; застосовую знання, що охоплюються навчальним матеріалом, для виконання практичних завдань та/або розв'язання повсякденних проблем у нетипових ситуаціях на рівні свідомого вибору, а саме: формулюю проблемні питання, висуваю гіпотези; успішно виконую завдання або розв'язую проблему відповідно до інструкцій; обґрунтовую обраний спосіб розв'язання / виконання, спираючись на знання й досвід; можу класифікувати й узагальнювати об'єкти вивчення; аналізую результати власної навчальної діяльності із застосуванням критеріїв оцінювання, успішно виправляю помилки й роблю уточнення; визначаю труднощі, що виникають у процесі власної навчально-пізнавальної діяльності, та можливі шляхи їх подолання
Техніки формуального оцінювання для надання зворотного зв'язку при вивченні теми: • письмові та усні коментарі • Google-тести з коментарями • метод «Вимірювання температури» • метод «Сендвіч»: комплімент – рекомендація – комплімент • метод «Три чернетки» (взаємооцінювання) • метод «2 зірки і побажання» (взаємооцінювання) • метод «Конференція 1 на 1»			

- спостереження
- опитувальники-блискавки
- самооцінювання (дати дитині критерії, ключ, модельну відповідь)

СЛОВЕСНЕ ОЦІНЮВАННЯ

1. Якщо здобувач освіти відповів правильно:
підкреслюємо, що саме у відповіді було найбільш вдалим: «вичерпно описано», «зв'язно, аргументовано викладено...»
2. Якщо здобувач освіти відповів з помилками:
 - спочатку вказуємо, що сказано учнем правильно
 - потім вказуємо, де були неточності, використовуючи такі вислови:
 - «тут ... було не зовсім точно», «уточни», «спробуй ще раз», «згадай», «як це можна сказати по-іншому», «ти так вважаєш, а як думають інші»
 - ставимо уточнювальні питання:
 - «Як?», «Яким способом?»
 - не поспішаємо підказувати, даємо учневі час подумати
 - пропонуємо способи уникнення помилок у майбутньому: кажемо, яке правило треба повторити, що можна прочитати про..., який ролик переглянути про ...
3. Якщо здобувач освіти відповів неправильно:
 - кажемо «ти був на правильному шляху, коли...», «ти міркував у правильному напрямку, коли», «ти так вважаєш, а як думають інші»
 - пропонуємо способи уникнення помилок у майбутньому: яке правило треба повторити, що можна прочитати про..., який ролик переглянути...

Інструменти формульовального оцінювання, що можуть використовуватися при вивченні теми:

Рівень освітньої діяльності		Конкретизований очікувальний результат (Характеристика навчальної діяльності)	Самооцінка учня (Характеристика результатів навчання)
Тема 8. «Міжнародні відносини. Повсякденне життя і культура.»			
Початковий	1	Здобувач освіти може назвати тему, яка вивчається, 1-2 події/1-2 основні дати/1-2 історичні постаті чи історико-географічні об'єкти історії міжнародних відносин, повсякденного життя та культури у другій половині XX – на початку XXI ст.	я знаю, яку тему вивчають та можу відтворити елементарну частину навчального матеріалу
	2	Здобувач освіти називає декілька подій, дат, історичних постатей або історико – географічних об'єктів (час час «холодної війни», Берлінської і Карибської кризи, війн у Кореї, В'єтнамі, Афганістані, проведення Гельсінської конференції; діяльність видатних представників науки, літератури, мистецтв і спорту другої половини XX–першої чверті XXIст.; базові художні принципи провідних мистецьких течій сучасності); вибирає правильний варіант відповіді з двох запропонованих (на рівні «так» - «ні»); має загальне уявлення про хронологію подій міжнародних відносин, повсякденного життя та культури у другій половині XX – на початку XXI ст., визначає послідовність однієї події (на рівні «раніше – пізніше»).	можу відтворити незначну частину навчального матеріалу, маю чіткі уявлення про об'єкт вивчення
	3	Здобувач освіти може 2 – 3 простими реченнями розповісти про події міжнародних відносин, повсякденного життя та культури у другій половині XX – на початку XXI ст.; впізнати історичну подію, постать за описом; співвіднести рік зі століттям, століття – з тисячоліттям (на рівні «так – ні»); має загальне уявлення про історичну карту.	відтворюю частину навчального матеріалу, з допомогою вчителя виконую прості завдання
Середній	4	Здобувач освіти може репродуктивно відтворити (у межах 4-6 простих речень) частину навчального матеріалу з теми; дати визначення історичних понять («багатополярний світ», «Балканська криза», «Берлінська криза», «гібридна війна», «Карибська криза», «концепція “русского міра”», «міжнародний тероризм», «нове політичне мислення», «рашизм», «розрядка», «абстракціонізм», «високі технології», «неореалізм», «поп-арт», «постмодернізм», «соціалістичний реалізм», «функціоналізм»), поданих у тексті підручника або вчителем; назвати 1-2 основні дати; показати на карті історико-географічні об'єкти.	я можу за зразком виконати завдання: відтворити частину історичного матеріалу, дати визначення деяким історичним поняттям з теми, озвучити 1-2 основні дати з теми та показати на карті 1-2 історико-географічні об'єкти
	5	Здобувач освіти може відтворити основний зміст навчальної теми, відповідаючи на запитання вчителя; визначати окремі ознаки історичних понять («багатополярний світ», «Балканська криза», «Берлінська криза», «гібридна війна», «Карибська криза», «концепція “русского міра”», «міжнародний тероризм», «нове політичне мислення», «рашизм», «розрядка», «абстракціонізм», «високі технології», «неореалізм», «поп-арт», «постмодернізм», «соціалістичний реалізм», «функціоналізм»), назвати основні дати (час «холодної війни», Берлінської і Карибської кризи, війн у Кореї, В'єтнамі, Афганістані, проведення Гельсінської конференції; діяльність видатних представників науки, літератури, мистецтв і спорту другої половини XX–першої чверті XXIст.; базові	можу за зразком відтворити основний матеріал (хронологічні межі, перебіг і результати подій міжнародних відносин, повсякденного життя та культури у другій половині XX – на початку XXI ст.), з помилками та неточностями дати визначення історичним поняттям та використовувати карту як джерело інформації про події в міжнародних відносинах, повсякденному житті та культурі у другій половині XX – на початку XXI ст.

		художні принципи провідних мистецьких течій сучасності); за допомогою вчителя може показати на історичній карті основні місця подій (про події «холодної війни»: Берлінську кризу, Карибську кризу, війну у Кореї, В'єтнамі, в Афганістані, «Балканську кризу», війну в Україні, сучасну геополітичну ситуацію у світі).	
	6	Здобувач освіти в цілому самостійно відтворює фактичний матеріал теми; може дати стислу характеристику історичній постаті (за алгоритмом) (на вибір здобувача освіти чи викладача); розуміє причини, ознаки, динаміку та наслідки («холодної війни», міжнародного тероризму; політики розрядки, Гельсінської конференції; імперської зовнішньої політики Російської Федерації та політики «умиротворення» агресора; динаміку, напрямки і здобутки НТР); у цілому правильно вживає історичні терміни та поняття; може показати на карті місця основних подій, користуватись за допомогою вчителя (зразок, пам'ятка, алгоритм) джерелами історичної інформації (наочними та текстовими).	знаю і розумію основні положення навчального матеріалу, вмію застосовувати знання при виконанні завдань за зразком
Достатній	7	Здобувач освіти у цілому послідовно і логічно самостійно відтворює фактичний матеріал теми, виявляє розуміння історичної термінології, дає загальну характеристику події (причини, наслідки, значення) (причини, ознаки, динаміку та наслідки «холодної війни», міжнародного тероризму; політики розрядки, Гельсінської конференції; імперської зовнішньої політики Російської Федерації та політики «умиротворення» агресора; динаміку, напрямки і здобутки НТР), «читає» історичні карти і картосхеми з опорою на їх легенду як джерело інформації про провідні країни світу у міжвоєнний період (про події «холодної війни»: Берлінську кризу, Карибську кризу, війну у Кореї, В'єтнамі, в Афганістані, «Балканську кризу», війну в Україні, сучасну геополітичну ситуацію у світі); визначає діяльність видатних представників науки, літератури, мистецтв і спорту другої половини ХХ–першої чверті ХХІ ст.; базові художні принципи провідних мистецьких течій сучасності.	самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя або інших осіб: я правильно відтворюю навчальний матеріал, вмію наводити окремі власні приклади, не обмежуючись навчальним матеріалом; ставлю уточнювальні запитання
	8	Здобувач освіти володіє навчальним матеріалом і використовує знання за аналогією, дає у цілому правильне визначення історичних понять, аналізує історичні факти на основі їхнього опису і навчального відображення, порівнює однорідні історичні події та явища, характеризує причинно – наслідкові зв'язки між історичними явищами в історії міжнародних відносин, повсякденного життя та культури у другій половині ХХ – на початку ХХІ ст., встановлює синхронність подій, що відбулися на міжнародній арені; характеризує причини й особливості Гельсінської конференції на міжнародні відносини на зламі ХХ–ХХІ ст.; процеси переходу від біполярності до багатопольного світу; використовуючи легенду карти, супроводжує показ історичних об'єктів їх словесним описом відповідно до теми (про події «холодної війни»: Берлінську кризу, Карибську кризу, війну у Кореї, В'єтнамі, в Афганістані, «Балканську кризу», війну в Україні, сучасну геополітичну ситуацію у світі).	самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя або інших осіб: застосовую вивчений матеріал в стандартних та нестандартних ситуаціях, намагаюся аналізувати, встановлювати зв'язки між явищами, роблю висновки, планую й успішно здійснюю навчальний пошук, не обмежуючись навчальним матеріалом; ставлю уточнювальні запитання; презентую результати навчальної діяльності, зокрема з використанням ІКТ (за умови доступності)

	9	Здобувач освіти у достатній мірі оперує навчальним матеріалом, узагальнює окремі факти і формулює нескладні висновки, обґрунтовує свої висновки конкретними фактами, залученими з підручника (наочних посібників, історичних документів); може дати порівняльну характеристику історичних явищ, визначення поняттям; у цілому самостійно встановлює причинно – наслідкові зв'язки (причини й особливості Гельсінської конференції на міжнародні відносини на зламі ХХ–ХХІ ст.; процеси переходу від біполярності до багатопольного світу; впливу «нового політичного мислення» та розпаду СРСР/СССР на міжнародні відносини кінця ХХ–першої чверті ХХІ ст.; взаємовпливи культури, спорту й політики; порівнює зміст і характер праці, а також соціальну структуру модерного (індустріального) та постмодерного (інформаційного) суспільств; визначає і пояснює різницю в умовах розвитку культури на теренах ЄС та в інших регіонах світу (на вибір); визначає соціальні наслідки НТР.); встановлює синхронність подій у межах курсу; може аналізувати зміст історичної карти подій (про події «холодної війни»: Берлінську кризу, Карибську кризу, війну у Кореї, В'єтнамі, в Афганістані, «Балканську кризу», війну в Україні, сучасну геополітичну ситуацію у світі), узагальнювати та застосовувати ці знання.	самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя або інших осіб: добре володію вивченим матеріалом. умію аналізувати й систематизувати інформацію, використовую докази із самостійною і правильною аргументацією; використовую інформацію з кількох джерел; опрацьовую й логічно інтерпретую текстову та/або графічну інформацію; порівнюю інформацію з кількох джерел; презентую результати навчальної діяльності, зокрема з використанням ІКТ (за умови доступності); можу аналізувати та порівнювати об'єкти вивчення; визначаю окремі труднощі, що виникають у процесі власної навчально-пізнавальної діяльності й можливі шляхи їх подолання
Високий	10	Здобувач освіти володіє набутими знаннями та використовує їх для розв'язання нової навчальної проблеми; виявляє розуміння історичних процесів; робить аргументовані висновки про Берлінську кризу, війну в Кореї, Карибську кризу, війни у В'єтнамі та Афганістані як прояви загострення міжнародних відносин в умовах «холодної війни»; зміни у змісті та характері праці, соціальній структурі суспільства; обґрунтовує висловлені судження; характеризує історичні явища і процеси, використовуючи різні джерела інформації; рецензує відповіді здобувачів освіти, співставляє і систематизує дані історичних карт і застосовує їх під час характеристики подій, явищ, процесів в історії міжнародних відносин, повсякденного життя та культури другої половини ХХ–першої чверті ХХІ ст.; встановлює синхронність подій світової історії.	маю повні глибокі знання, використовую їх у практичній діяльності, роблю висновки, узагальнення; планую й успішно здійснюю навчальний пошук, не обмежуючись навчальним матеріалом; ставлю запитання на з'ясування причинно-наслідкових зв'язків; використовую інформацію з різних джерел; створюю деталізовані усні й письмові повідомлення; висловлюю й логічно обґрунтовую власну думку, наводять приклади на її підтвердження
	11	Здобувач освіти володіє глибокими і міцними знаннями, може вільно висловлювати власні судження і переконливо їх аргументувати, складати біографічні портрети визначних особистостей (на вибір здобувача освіти чи викладача), висловлювати аргументовані судження щодо впливу Гельсінської конференції на міжнародні відносини на зламі ХХ–ХХІ ст.; процесів переходу від біполярності до багатопольного світу; впливу «нового політичного мислення» та розпаду СРСР/СССР на міжнародні відносини кінця ХХ–першої чверті ХХІ ст.; взаємовпливів культури, спорту й політики; порівнювати зміст і характер праці, а також соціальну структуру модерного (індустріального) та постмодерного(інформаційного) суспільств; визначати і пояснювати різницю в умовах розвитку культури на теренах ЄС та в інших регіонах світу (на вибір); визначити соціальні наслідки НТР; схарактеризовувати Берлінську кризу, війну в Кореї,	маю гнучкі знання, аргументовано використовую їх у різних ситуаціях, знаходжу та аналізую інформацію, вмію розв'язувати проблеми; опрацьовую й логічно інтерпретую текстову та/або графічну інформацію; аналізую й порівнюю інформацію з різних джерел; критично оцінюю надійність джерела й достовірність інформації; створюю деталізовані усні й письмові повідомлення; творчо презентую результати навчальної діяльності, зокрема з використанням ІКТ (за умови доступності); застосовую знання, що охоплюються навчальним матеріалом, для виконання практичних завдань та/або

		Карибську кризу, війни у В'єтнамі та Афганістані як прояви загострення міжнародних відносин в умовах «холодної війни»; зміни у змісті та характері праці, соціальній структурі суспільства; визначати характер російсько-української війни; вплив основних досягнень НТР на життя суспільства; сучасні тенденції в освіті, літературі, образотворчому мистецтві, архітектурі, музиці, театральному мистецтві, кінематографії й спорті; основні тенденції розвитку країн Азії, Африки та Латинської Америки; може аналізувати історичну інформацію, співвідносити історичні процеси з періодом (епохою) на основі наукової періодизації історії; має достатньо міцні навички роботи з історичною картою.	розв'язання повсякденних проблем у нетипових ситуаціях на рівні свідомого вибору, а саме: формулюю проблемні питання, висуваю гіпотези; успішно виконую завдання або розв'язую проблему відповідно до інструкцій; обґрунтовую обраний спосіб розв'язання / виконання, спираючись на знання й досвід; можу класифікувати й узагальнювати об'єкти вивчення; аналізую результати власної навчальної діяльності із застосуванням критеріїв оцінювання, успішно виправляю помилки й роблю уточнення; визначаю труднощі, що виникають у процесі власної навчально-пізнавальної діяльності, та можливі шляхи їх подолання
	12	Здобувач освіти у повному обсязі опанував матеріал історії міжнародних відносин, повсякденного життя та культури у другій половині XX – на початку XXI ст.; має глибокі й міцні знання, здатний, відповідно до вікових особливостей, презентувати власну інтерпретацію (версію, розуміння, оцінку) історичним подіям та явищам стосовно теми.	маю системні, міцні знання, усвідомлено використовую їх у стандартних та нестандартних ситуаціях, умію самостійно аналізувати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися різними джерелами інформації, приймати рішення; застосовую знання, що охоплюються навчальним матеріалом, для виконання практичних завдань та/або розв'язання повсякденних проблем у нетипових ситуаціях на рівні свідомого вибору, а саме: формулюю проблемні питання, висуваю гіпотези; успішно виконую завдання або розв'язую проблему відповідно до інструкцій; обґрунтовую обраний спосіб розв'язання / виконання, спираючись на знання й досвід; можу класифікувати й узагальнювати об'єкти вивчення; аналізую результати власної навчальної діяльності із застосуванням критеріїв оцінювання, успішно виправляю помилки й роблю уточнення; визначаю труднощі, що виникають у процесі власної навчально-пізнавальної діяльності, та можливі шляхи їх подолання
Техніки формуального оцінювання для надання зворотного зв'язку при вивченні теми: • письмові та усні коментарі • Google-тести з коментарями • метод «Вимірювання температури» • метод «Сендвіч»: комплімент – рекомендація – комплімент			

- метод «Три чернетки» (взаємооцінювання)
- метод «2 зірки і побажання» (взаємооцінювання)
- метод «Конференція 1 на 1», спостереження, опитувальники-блискавки
- самооцінювання (дати дитині критерії, ключ, модельну відповідь)

СЛОВЕСНЕ ОЦІНЮВАННЯ

1. Якщо здобувач освіти відповів правильно:
підкреслюємо, що саме у відповіді було найбільш вдалим: «вичерпно описано», «зв'язно, аргументовано викладено...»
2. Якщо здобувач освіти відповів з помилками:
 - спочатку вказуємо, що сказано учнем правильно
 - потім вказуємо, де були неточності, використовуючи такі вислови:
 - «тут ... було не зовсім точно», «уточни», «спробуй ще раз», «згадай», «як це можна сказати по-іншому», «ти так вважаєш, а як думають інші»
 - ставимо уточнювальні питання:
 - «Як?», «Яким способом?»
 - не поспішаємо підказувати, даємо учневі час подумати
 - пропонуємо способи уникнення помилок у майбутньому: кажемо, яке правило треба повторити, що можна прочитати про..., який ролик переглянути про ...
3. Якщо здобувач освіти відповів неправильно:
 - кажемо «ти був на правильному шляху, коли...», «ти міркував у правильному напрямку, коли», «ти так вважаєш, а як думають інші»
 - пропонуємо способи уникнення помилок у майбутньому: яке правило треба повторити, що можна прочитати про..., який ролик переглянути...

Інструменти формуального оцінювання, що можуть використовуватися при вивченні теми:

